

პიონერი

საქართველო 1962

140 /
1962/2

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

140
1969/9

შ ი ნ ა ა რ ი

საქართველოს
ალექსანდრე მესტიის სახელობის
ს. ი. ლეონიძის სახელმწიფო
საბავშვო-საბავშვო სახელობის
საბავშვო-საბავშვო სახელობის
საბავშვო-საბავშვო სახელობის

საბავშვო-საბავშვო
XXXVI
წიგნი

რედაქტორი რევაზ მარჯანიძე

სარედაქციო კოლეგია:

- ა. დვინაძე, რ. ანაბერიძე, ზ. კვარაცხელია,
- მ. დვინაძე (პ/მე. მდივანი), მარიაჯანი,
- ს. ფოცხვაძე (სამხატვრო რედ.), რ. ქობიაძე,
- ბ. თვინაძე, ა. ფეხვაძე, რ. ფუტყერაძე

გ. ი. ლენინის ბიონერული ორგანიზა- ციის საქაფშირო შექრების დღე- გატების მიმართვა	2
ბიონერთა საქაფშირო თამაშების მო- ნაწილეთა მიმართვა ჩვენი ქვეყნის ყველა ბიონერისადმი	3
ჟ. ნიჭბაძე—ჩვენი სკოლავ (ლექსი)	3
რ. ინანიშვილი—უშიშა პაპის ამბავი (მოთხრობა) კარგი ხარ ბანაკო—(წერილები ბიონერულ ბანაკებიდან)	4
თ. კიკნაძე—შვიდწლიდის ავტობიოლები (წე- რილი)	8
გ. ლახაძე—ოროფებები (მოთხრობა)	10
ჟოან პეტრუსონი—ცაოში სიმშვიდე (შონადირის მოგონება. თარგმანი მ. ქაფთარაძესა) ც. ელიგულაშვილი, ჟ. პაპაძე—როგორ გადავი- ხადოთ დაბადების დღე (წერილი)	12
დ. ჩაფეძაძე—ქვის სიმფონია (წერილი)	13
ბლანკა-ლივია ტრუსო—მარიბა. ინდიელთა ზღა- პარი (თარგმანი მ. აგიაშვილმა)	16
ქ. კუმბიძე—რთელის მოლოდინში (ლექსი)	18
თ. ლომიძე—ფიჭვები დიდ მატჩზე (წერილი)	20
არაბული არაკები—(თარგმანი ს. ხუნდ- ძემ)	22
გ. ხიდაშელიძე—საიდან წარმოსდგა ეს სახელწო- ლებები?	24
ვ. ძიმიტოვი—წიგნი ჩვენი მეგობარია (წერილი)	25
მოსწავლეთა შემოქმედება	26
სპორტი	28
ბუნების კარი	29
რატომ ვამბობთ ასე	30
მოკლედ ყველაფერზე	31
თავისუფალ დროს	32
გარეგ. მ გარეკანის მხატვრობა ეკუთვნის რ. ცუცქერიძეს. შურნალი დასურათებულია მხატვრების: დ. სახუ- ტაშვილის, რ. ცუცქერიძის, გ. ფოცხვაძის და ბ. ამბოჯაძის მიერ.	

ბიონერი

საქართველო 1969

2078

3. ი. ლენინის სახელობის პირველი ორგანიზაციის 40 წლისთავისადმი მიძღვნილი პირველი საკავშირო შეკრების აღმავლობა

მ ი მ ე რ თ ვ ე

საბჭოთა კავშირის ყველა პიონერისადმი

ყველას! ყველას! ყველას!
ახმაინეთ საპაპიო! მსაპირიძობო! დაკაკიო დოღს, მიდოღვიბო გვიხივით,
საბაბოთა კავშირის პირველიდო!
ჩვენ ქვეყნის პიონერული რაზმეულების წარმოგზავნილებმა, მზიურ არტეკში მოვიყარეთ
თავი საკავშირო შეკრებაზე და თვარმეტანხევაკი მილიონი ნორჩი ლენინელის სახელით უსაზღვ-
როდს; არულისა და მადღობის პირველი სიტყვებით მივმართავთ მშობლიურ კომუნისტურ პარ-
ტიას.

მადლობა. მშობლიურ პარტიას, ბუნდერებხათვის, რომ ცვხოვრობთ და ვსწავლობთ.
ვრომობთ და ვოცნებობთ ჩვენს მშობლიურ ქვეყანაში!
მადლობა ახალი სკოლებისა და სახანძრებისათვის, პარკებისა და სტადიონებისათვის, ჩე-
ნი მხიარული პიონერული კომუნისტებისათვის!

მადლობა ჩვენი პიონერული შეკრებისა და არტეკის წარმტაცი ბანაკისათვის!
ჩვენ, გულითად მადლობას ვუთვლით ჩვენს უფროს ბელმძღვანელს, ლენინურ კომკავ-
შირს—ჩინათვის, რომ ძნელი და გაბედული გზებით მივეყვართ დიდ ცხოვრებაში.
სამშობლოსაგან მონიჭებული დიდი ჯილდო—ლენინის ორდენი—მოგვიწოდებს ახალი, სა-
სარგებლო საქმეები შევასრულოთ კომუნისტებისათვის.

დღე, ყველამ, ვინც წითელ ყელსახვევს ატარებს, ყველაფერი გააკეთოს იმისათვის, რომ
გამართლოს კომუნისტური პარტიისა და ხალხის ნიღბა.

ჩვენ, შეკრების დელეგატებს, დიდი ბეზა გვქონდა ორწლედის—„პიონერები—სამშობლოს“
შრომით საქმეებზე, კომუნისტური შრომის ბრიგადებთან ჩვენი რაზმების მგებრობაზე, პიონერუ-
ლი მოქმედების ზონებისა და პიონერულ შტაბებზე, „შვიდწლედის თანამგზავრ“ რაზმებსა და
რაზმეულებზე.

ყველაფერს, რაც კი გავიგეთ, რაც კი ვისწავლეთ, ჩვენს რაზმეულებში მივიტანთ...
რაზმეული რაზმების საქმეებით არის ძლიერი, უდიდესი მნიშვნელობა აქვს იმას, რომ ყოვე-
ლი რაზმის ცხოვრება ნამდვილად საბრძოლო და წარმტაცი იყოს.

ჩვენ მოვითხოვთ და გადავწყვიტეთ დავიწყეთ საკავშირო შეჯიბრება საუკეთესო პიონერ-
რულ რაზმზე.

შეჯიბრების დევიზია:
„ლენინის სახელი გულში გვაქვს ყველას!
საქმით დავამტკიცებთ პარტიის ერთგულებას!“

რაზმისათვის მთავარია კეთილმინდობიერად ისწავლოს. რაზმი ყველაზე წრუნავს, ყველასა-
თვის ძვირფასია რაზმის ღირსება.

რაზმის ძალა მგებრობაშია.
ყველა ბავშვისათვის მოიპოვება მოსაწონი საქმე; სკოლაში, პიონერული მოქმედების ზონა-
ში, შინ!

რაზმს არდადეგები არა აქვს.რაზმი მუდამ მოქმედებს—სამუშაო დღეხაც და უქმე დღეხაც
ყოველი რაზმი ოქტომბრელთა მგებარია.

ამოირჩიეთ თქვენ წინამძღოლებად თემურივით მებრძოლი, უნარიანი ბავშვები.
ნუ დიდუღებთ კარნახს. ყველაფერში გამოირჩიეთ თაოსნობა და სასარიანობა.

„შვიდწლედის თანამგზავრო! რაზმებო, იყავით შეჯიბრების წამომწყებნი, ერთ ადგაღზე ნუ
გაჩერდებით, გასწიეთ წინ, დაემაართ სხვებს!

ჩვენი ქვეყნის პიონერებს, იხმინე შეკრების ბრძანებას ყველა რაზმი—შეჯიბრების სტარტზე!
სტარტის დღეა 1962 წლის 2 ოქტომბერი.

ნორჩო პიონერებო!
ჩვენ უნდა ვაშენოთ კომუნეზმი! ჩვენ უნდა ვიცხოვროთ კომუნეზმში! სამშობლოს სურს
ვიყოთ შვიდწლედის გმირბივით შრომისმოყვარენი, სამშობლოს დამცველებივით გულადნი და
გამბედავნი, კომუნისტბივითა და კომკავშირბივით ერთგულნი და თავდადებულნი ჩვენი პარ-
ტიის საქმისათვის.

პარტია მოგვიწოდებს გავიზარდოთ ლენინელი კომუნისტები. ჩვენ, შეკრების დელეგატები,
ყველა პიონერთან ერთად გფიცავთ:

ვისწავლით ლენინურად!
ვიშრომებთ ლენინურად!

გვეყვარება ჩვენი სამშობლო ისე, როგორც უყვარდა ის ძვირფას ილიჩს!
მზად ვართ კომუნისტური პარტიის საქმისათვის საბრძოლველად!

პიონერთა საკავშირო თბავაზის მონაწილეთა მიმართვა

ჩვენი ქვეყნის ყველა პიონერისადმი

მეგობრებო! ათი დღე ჩაუქრობდა გიზგიზებდა პიონერთა საკავშირო თამაშების ცეცხლი ვორონეის დიდი სტადიონის თავზე. ჩვენ, თამაშების მონაწილეები, უოველი ღონით ვცდილობდით საუკეთესო შედეგების სათვის მიიღველეთა პიონერთა ორგანიზაციის 40 წლის თავის აღსანიშნავად გამართულ ამ სპორტულ დღესასწაულზე.

მეტად საბატოთა საბჭოთა ქვეყნის პიონერის პირველი თამაშების ჩემპიონის წოდებას ატარებდეს! ათობით უძლიერესი ბავშვი გახდა ჩემპიონი მაგრამ ვინც ჯერჯერობით მცირე წარმატებას მიაღწია, ისინიც კი მუდამ სიახსოვით მოგვიყვებიან შესანიშნავი სპორტული დღესასწაულის შესახებ.

თამაშების მონაწილენი არა მარტო ჩინებული სპორტსმენები, არამედ რაზმეულში სპორტის საქმეების კარგი ორგანიზატორებიც არიან.

არტკში პიონერთა შეკრების დღეღატებმა გადაწყვიტეს დაიწყონ საკავშირო შეიბრება საუკეთესო პიონერულ რაზმზე, ჩვენ ყველანი მომზადდით ვართ ამ შეიბრებისა!

მხოლოდ ახალ პირობას ვაყენებთ: „პიონერული რაზმი სასპორტო კოლექტივია“. დღე, ფიჭულტურა და სპორტო გახდეს რაზმის ერთ-ერთი მთავარი გატაცება! პიონერულ რაზმს თავისთვის სასურველად მიაჩნია იყოს ტრადიციული ძალოსნობის ოთხბიდის კოლექტიური მონაწილე.

ძალიან კარგი იქნება, თუ ვორონეის სპორტული ცეცხლის ნაებრწყლები მთელი ქვეყნის პიონერისა მოეფინება და პიონერული სპარტაკადების ცეცხლს ააგვიზგივებს!

გამოდით სტარტზე, ნორჩო მძლეოსნებო, ტანმომარჯიშებო, მოკურავებო! ერთმანეთის ძალა სინჯეთ, კალათბურთედებო და ფრენბურთედებო! შეეჭმნათ უოველ პიონერულ რაზმეულში გულდის კამბიტების კლუბები, ნორჩი მსაჭების და სპორტის კომენტატორთა კლუბები.

არ ვარცა ის ჩემპიონი, რომელიც სპორტის საქმეთა ორგანიზატორი არ გახდა თავის რაზმში, ეწოში, სოფელში, სადაც იგი ცხოვრობს. თქვენი თვითონ აწინეთ სასპორტო მოედნები, შექმენით გუნდები. დღე, კომკავშირელი სპორტსმენები, სპორტის ოსტატები, სტუდენტები, საბჭოთა არმიის მეომრები გახდენთ თქვენი მწვრთნელები და მრჩეველები.

ბავშვებო, თქვენი ყველამ იცით, თუ როგორ წარუხავს ჩვენზე საშობლო, კომუნისტური პარტია. ჩვენი პიონერული ორგანიზაცია ღენინის ორდენით არის დაჭიდობებული.

მაშ, ამ დიდი ჭილღოს პასუხად ახალი წარმატებები მოვიპოვოთ პიონერულ საქმეებში, სწავლაში, შრომაში, სპორტში!

ჩვენო სოცკუ

გადაყვილდენენ ტალაქები,
ენახები, კორდები,—
სანაქებო ბანაკებო,
შორს მივიღივართ, გზორდებო!
შემოდგომის ნათელი დგას,
ყველგან, სოფლად, ქალაქად;
შენეთ, შებეთ რა რთველია,
რა ხვავი და ბარაქა!
მილიკ-მილიკ,
გორა-გორა,
მოვალთ, მოვემგზავრებით,
მთელი ქვეყნის გასაფონად
წყირალებენ ზარებო.
სინარულით გული ვფეთქავს,
კვლავ სკოლაში გბრუნდებით,
ამ ზაზნულზე უფრო მეტად
გაეიკაქეთ კუნთები.
არა, გული არ დამცხარალა
ლენით ანათროლები,
ისევ სკოლა, ისევ სწავლა,
მეგობრები, ტოლები.
შემოდგომის ქართა ქროლევა,
ცა იისფრად ნახატო...
გამარჯობა, ჩვენო სკოლავ,
ბანაკებო, ნახვამდის.

ჯანსუღ ნიკაბაძე

უზიზა ჭანჭანს ახახავი

რეპორაჟიზილი

ნახ. რ. ცუცქერიძისა

მ ო თ ხ რ ო ბ ა

რაკი ლაპარაკი პაპებზე ჩამოვარდა, ერთი პაპის ამბავსაც გი-
ამბობთ; ამ პაპას უშიშა ერჭვა და კავკასიონის მთებში შეუქრულ
ერთ პატარა სოფელში ცხოვრობდა. აი, როგორი იყო ეს სო-
ფელი: ძირს მდინარე მოჭქუსს ლოდინაგბში, მერე შავი
კლდეა; იმ შავი კლდის თავზე სოფელია ერთმანეთზე მიტყუ-
პებული სიბით ნაწიში ბანიანი სახლებით, ისე, რომ კლდისა-
გან ძლიერ გამოარჩევ; სოფლის მალა — ღრუბლები, ღრუბ-
ლების მალა — კი სპეტაკი თოვლით დაფარული უღამაზე-
სი მწვერვალები.

ამ სოფლის კაცები ყველანი მონადირეები არიან. წაგლენ
უფროსა თოვლით დაფარული მწვერვალებისაკენ, წაიღებენ
გრძობლულიან თოვებს, ჩაუსაფრდებიან ჯიხვებს და ბა-
ახ! პაპს.. მერე შემოდებენ კინებზე საბრალობლად თავაგა-
დაგებულ ხიშებს და წაიშვებენ სიღერით:

ხომ მოკალა, ჯიხვო, ტიალო,

სისხლი ხომ გაგაღწიო,

ხომ გადგავდა კლდეზღა,

ჩქებუ ხომ დაგაჭინო.

რადა თქმა უნდა, უშიშა პაპაც მონადირე იყო. კარგი მო-
ნადირე იყო. ეს იმაზეც ეტყობოდა, რომ მისი სახლის კედლები-
ნი სულ იასვე უყო ჯიხვების ვეებერებულა რქებით. მოკლავდა
დიდ, დიდრქებიან ჯიხვს — ხორცს ამხანაგებს და მესობო-
ლებს გაუნაწილებდა, რქებს კი კედლებზე მიაჭედებდა. კარგი
მონადირე იყო ახალგაზრდობაშიც და მერეც, როცა ჭადრა
ჭირბილით გაერია თმაში; მერამ ერთ ზაფხულს მუხლების
ტყვილი იგრძნო. ჯერ არ გაუტყდა — დაძაღვე, გამივლისო.
მაინც დასდევდა ჯიხვებს, მაინც ასმინებდა თავის ლამაზად
შეჭდილ ვრცელულიან თოვს, რომელსაც მაერას ეძახდა,
მაგრამ მუხლების ტყვილია უტაკა, სპეტაკი თოვლით შემკო-
ბილი მწვერვალების კალთებზე სიარული კი არა, ბოსსლში
გასვლაც ეწელებოდა. და მამბინ დაუძახა თავის შვილს, თოფი
იმას გადაულოცა, — შენ იცი, როგორც არ შეარცხვენ ამ სა-
ხლდოვან მაერასო; თვითონ კი გაიწე-გამოიწოა ტალავრის
კალთები, მიუჯდა ბუხარს, შემოისხა ბალები, გამართა ჩი-
ბუხი, ააბოლა და დაიწყო.

— ეგ, ბალებო, ძნელი ყოფილა სიბერე ტიალიო...

იჯდა მთელი დღეები ბუხართან და უხეობდა ბალებებს:
აქ ან ჯიხვს დავკარი თოფი და კლდეც ცალი რქით დაიკი-
ვია; იქ ან ჯიხვს მივეცი „ლომანი“ შერეულბოში, მაგრამ ჩახ-
მახმა მიტყუნაო; იმ ხვეში ვეფხვი და მე შავიყურანით და შა-
ვიბინით... ბავშვებიც უსმინდნენ და თან სულ ამას ნატრობო-

დნენ — ნეტავი ერთი ჩვენ ვავიზარდოთ, რომ ჩვენც მონა-
დირეები გახდეთ, ჩვენც დავერთოთ თოფი ჯიხვებს და ჩვენც
შაგებთ ვეფხვებსო...

ეს თოვლი, თუ ჯერ არ გვითქვამს, უშიშა პაპამ თოფი
რომ შვილს გადაულოცა? ეს ვიცი. მაგრამ ჩვენ ისიც უნდა
გვეთქვას, რომ ეს შვილი უფროსი შვილი იყო; ის ბავშვები,
ბუხართან რომ მიისხამდა ხოლმე, ამ უფროსი შვილის შვი-
ლები იყვნენ. უშიშა პაპას კი სხვა შვილიც ჰყავდა. იმას
ჯურხს ერქვა, ინიერერი იყო, სახლებს აწენებდა, და იყო
რომელი ქალაქში ცხოვრობდა? ჩვენს საყვარელ თბილისში!

მიუფიდა ამავე ჯურხას: მამაშენს მუხლები ასტვიცდა, სი-
არული უძენლდება, ზის ბუხართან, შემოუსხამს ბავშვები,
აბოლებს ჩიბუხს და ყვება: აქ ამ ჯიხვს დაგაკარი თოფი; იქ
ისი ჯიხვი წამივიდა და იმ ხვეში მე და ვეფხვი შავიბინით...
აილო შეგებულბა და ავიდა თავის სოფელში, ხედდაც, რომ მა-
მამისი, უშიშა პაპა, მართლაც ბუხართან ზის, შემოუსხამს
ბავშვები, აბოლებს ჩიბუხს და ყვება:

— ეგ, ბალებო, ძნელი ყოფილა სიბერე ტიალიო.

ხედდაც ამას ჯურხს და ეცინებოდა. ეცინებოდა და ეუბნებოდა უშიშა
პაპას:

— არა, მამა, შენ ჯერ ბებერი არა ხარ, ჯერ ადრეა შენ-
ვის — იჯდე ბუხართან სწყველო სიბერე ტიალი. შენი მუხ-
ლების ტყვილი სიბერის მრალი არ არის. ეგ ან გაგიცივდა,
ან რაღაც ახალმყოფობა შეგაგონა. წამოდი ჩვენს თბილის ქა-
ლაქში. იქ, ხომ იცი, აბანოებში გვაქვს. ისეთი აბანოები გვაქვს,
ჩაგსვამთ შიგ და ხელდახელ მოგირჩებოა.

უშიშა პაპას კი უკვე ღრმა მოხუცებულად წარმოუდგენია
თავი. უკვე მიჩვეულია ბუხართან აღმასს და ბალებებთან ლა-
პარაკს — აქ ეს მოგვალი და იქ ისი ჯიხვი წამივიდა, და
იუარა, გააწინა თავი და იუარა:

— არა, შვილო, მე ვედრარაფერი ვეღარ მიშველისო.

— რას ამბობ, მამაც თბილისის აბანო, ვახტანგ გორგასლანის გამართული აბანო ვერ გიშველის?! აბა, წამოდი და ნახავ მეგრე — ისევე აედევნები ჯიხვებს და ისევე აახშინებ თუ არა უნის მაყარს!

ვახტანგ გორგასლანის სახელი რომ მოგესმა, აქ კი იმედის თვალით ამოიხილა უშიშა პაპამ.

— იქნება მართლა მიშველოს, ვაყვ, ჰა? იქნება მართლა მიშველოს, ენაცვლოს იმის სახელს უშიშა.

და წამოდგა, დაბერტყა ჩიზუხი და წამოდგა. წამოდგა და დაიძახა:

ა, სორეშანო, არ გეცმის, — სორეშანო, ჩემ ახალ ტალავარ გამომიტანეთ.

ვაშოტანეს ახალი ტახსაცელი — ათასფერი წვრილი მიძვივით მოჭარბული ხევისტრული სქელი „პერანგი“. ჩაიცვას ის პერანგი, დაივიღო გრძელი ხანჯალი — მუხლს ქვემოთ რომ დაქანაქურებდა მოწარფრელი ბუნეიკი, დაიხურა ლტვა ფაფახი და წაუვიდოდა..

ჯურხას უნდოდა ეთქვა: ხანჯალი რადღა გინდა, მამაც, ქალაქში მივდივარ, იქ ყველანი უიარაღოდ დადანხო, მაგრამ ვერ გაუბედა; იცოდა, რომ ამაზე ძალიან გაწყურებოდა უშიშა პაპა. შაერთის კიდევ — რაღეს მიბედავ, ძაღლოო. შეიძლება გაწყურებოდა და შეიძლება სულაც უარი ეთქვა წასვლაზე, ამიტომ გაჩუმება არჩია. დალიეს ჟიბიჯური წამსვლელ-დამჩრომის სადღერძებლოდ, გადაკოცნეს ქალ-რძალი და ზაღვები, მუსხდნენ ცხენებზე და წამოვიდნენ ქინჯლისაკენ, ქინჯალმდე უფროსმა შეიღმა ჩამოაცილა, აქედან ცხენები ერთ გააბურება უკან, უშიშა პაპა და ჯურხა კი, ჩასხდნენ ავტობუსში და რამდენიმე საათის შემდეგ უკვე თბილისში იყვნენ.

თბილისის გოგირდის აბანოების ამავეი თქვენც გეცოდინებო. გაისინჯეს უშიშა პაპა ექიმებმა, გაუსინჯეს მუხლები ხან მოლოდუნენ, ხან გაედიათ. გადაქინეს თავები, გადმოაქინეს, ბოლოს კმაყოფილებით დაიქინეს და მხარზე ხელის დადებით უთხრეს:

— ნუ გეშინია. პაპა უშიშავ, მალე მოგარჩენით

აიყვანეს და თბილ, სასიამოვნო წყლით სავსე აბაზანაში ჩასვეს ცოტა ხანს შიგ დაამყოფეს და ამოიყვანეს — დღეს ეს გეყოფათ, დანარჩენი ზვალთ. მეგრე დღესაც ასევე — აიყვანეს და ჩასვეს აბაზანაში. იქ გუნიდელზე ცოტა მეტ ხანს ამყოფეს და ისევე ამოიყვანეს — დანარჩენი ზვალთ. იმ „ხვალასაც“ ჩასვეს აუზში და ამოიყვანეს. მერე კიდევ — ჩასვეს და ამოიყვანეს. თან სულ ამას გეითხებოდნენ:

— როგორაა საქმე, პაპა უშიშავ, იგრძენი — ცოტაოდინი შვება, თუ არაო.

ცოტაოდინი შვება პირველ დღეებშივე იგრძნო და ექიმებს და აქებდა თბილის-ქალაქის წყალს.

— ვახტანგ გორგასლანის ნაპოვნი და იმიტირმო. ვახტანგ გორგასლანი, ვენაცვალე იმის სახელსა, სანადირდ ყოფილა. ამ მიდამოებში. დაუტრავს ისარი სხობისთვის, წამოსულა დაჭრილი ხობოში, წამოსულა და ჩავარდნილა ამ წყალში. მოვიდა ვახტანგი — ხედავს წყალი ცხელია, ხობოში შიგ ჩახაზმულა. მამონ ბრძანა, ვენაცვალე იმის სახელსა, იყავი ქალაქით, და აუნდა ქალაქი. გორგასლანის ნაპოვნი წყალი რომ არის, იმიტირ არის ესეთი კარგო.

— მამ, იმიტირმაო, — ღიმილით უმოწმებდნენ ექიმებიც და ჩასვამდნენ აბაზანაში და ამოიყვანდნენ. თანაც სულ ამას ეკითხებოდნენ — იგრძენი ცოტაოდინი შვება, თუ არაო.

ცოტაოდინი შვება, როგორც წყლანაც ვეჭვით, პირველ დღეებშივე იგრძნო, მაგრამ, მთლად რომ გაეკურნებულყო, თვეზე მეტ ხანს უნდა ჩასვათ აბაზანაში, ცოტაოდინი ხანს დაემყოფებინათ შიგ და ამოიყვანათ. ჩვენ კი... ეს არ გეცითვამს არა, რომ, როცა თბილისში ჩამოვიდა, თქტომეგრე იყო! არ გეცითვამს. პოდა, აი, როცა თბილისში ჩამოვიდა, თქტომეგრის ბოლო რიცხვები იყო. გავიდა თვე, თვეზე მეტი და...

— გამიშვით, თავს შამოგველოთ უშიშა, ადარაფერი მიჭირს. ახლა ერთი ჩემი ჭუხუხის წვერი დავინახო და მეტი არაფერი მინდა.

მაგრამ ექიმების ხასიათი ხომ იცით, თუ მორჩენაა, კარგად უნდა მოგარჩინოთ, ისე უნდა მოგარჩინოთ, რომ ისევ დედევნო ჯიხვებს, და ჩასვამდნენ სასიამოვნო წყლით სავსე აბაზანაში და ამოიყვანდნენ, ჩასვამდნენ და ამოიყვანდნენ.

ამასობაში კი მთავში თოვლი ჩამოყარა. ჩამოჰყვა მწვერვალებს ძირ-ძირ, ჩამოვიდა ხეობებშიც. მოსკდნენ ზვავები. წამოვიდნენ თოვლის უზარმაზარი გუნდები მწვერვალებიდან ტრიალით, უფრო გაიზარდნენ, გაიზარდნენ და მერე ზედ გზებზე პაპა! ბუუს! სდებდნენ ბომბებივით. გზები შევიარა. გაგლა აღარ შეიძლებოდა, და უკვე სასვებით გამოჯანსაღებულნი უშიშა პაპა თბილის-ქალაქში ჩარჩა იჯდა მუხუთე საართულის ფანჯარასთან და ახდვლიანდ იყურებოდა ბქით.

საითაც თავისი სოფელი და სპეტაკი თოვლით დაფარული მწვერვალები ვეულებოდა. იქიდან ქუფი ღრუბლები ამოდიოდა და იმ ღრუბლებს ესიტყვებოდა, ეხასიებოდა.

— მოგიკვდა უშინის თავი, გულგორბოვი, მოგიკვდა უშინის თავი, რომ ვეღარ გაგერეო თქვენში, ვეღარ დაგებდეთ წყობიდან.

ჯურხა სამსახურში დადიოდა, რძალიც სამსახურში დადიოდა, ბიჭი ჰყავდა დიდი, მეჭვსტყალადი გიგი, ის კიდევ სკოლაში დადიოდა, და იქადა მთელი დღეები უშინა პაპასე და ელოდებოდა გზის გასასას...

ვიღაცამ იცითხა — უყვარდა თუ არა უშინა პაპა გიგისო, უყვარდა, რა თქმა უნდა, უყვარდა. მაგრამ იმდენი დღო ადარ რჩებოდა, რომ მისჯდომოდა და გაერთო — ან თვითონ მოთონრო, ან უშინა პაპასთვის მოეყოლებინა რაზე. ის სულ დარჩობდა. მთვრიდოდა სკოლიდან, ხელთა ისეყოლიდა გავკეთილეს და მერე სულ დაბრუნდა, ხან კინოში მივდივართ, ხან რაღაც ტექნიკურ სადგურში, ხან სადაღვ ტენისის მოედანზე.

ერთ დღეს კი დაუძახა მამამ და უთხრა: — შვილო! სომ სედე, ჩვენ, არც მე და არც დედაშენს, წუთით არ გავქვს მოყლა. გვიჩა — მაშინვე ათასი საქმე გვაქვს გასაკეთებელი. ადვილია ეს შენი კარგი პაპა სადმე ვაპატრონოს. სადაო, სადაო და ზოთაპარკის წაყვანება. ნახსოვთ თავის საყვარელ ჯიხვებს და ცოტა გულს მოეჭვებო.

გიგის იმ დღესაც კინოში წასულა ჰქონდა გადამწყვეტილი, მაგრამ მამას ზაორი ვეღარ გაუტყდა:

— წამოსვლი, პაპა?

უშინა პაპას ზოთაპარკის ამბავიც გაგვრჩა. თუ კი ჯიხვებს ნახავდა, რატომ არ წაიღებდა! და ჩაიყვა თავისი მიხეების მოკარგული ბერანდა, დაიკავა ხანძალი, დასხურა ლევა ფაფახი და წაიღებინა ისა და გიგი. მიიდანქნაში და მთელი ხალხი იმით უჯურებს. უშინა პაპას უჯურებს, რომელიც ხვესურაღვდა აცოხა და გრძელი ხანძალი ჰქვიადა. ისიც გრძელი ხანძალი ჰქვიადა, რომ მუხლქვეშით მოარჩავსუნებს ბუნიკს — ჩხა-ჩხუ! ჩხა-ჩხუ! უშინა პაპა კი არაფერს არ იმჩნევს. არც არაფერი უკვირს — არც მანქანები და არც დიდ-დიდი სახლები. მალა რომ იყურება, ეს სახლებს ზემოთ ღრუბლებში მოიგრაგებინან, მისი საყვარელი მთებიდან წამოსული ღრუბლები და იმით შესტყერის, იმით ესიტყვება ხანდახან:

— მოგიკვდა უშინის თავი, გულგორბოვი.

გიგი კი თან სიამაყეს გრძობდა, ასეთი პაპა რომ ჰყავს, თან კი როგორღაც ერცხებინებდა. განსაკუთრებით მაშინ ერცხებინებდა, როცა გოგონები შემოხვდებიან და გაკვირვებით შეაფოფიებენ მშვენიერ თვალებს.

უშინა პაპა კი ამავად მიდის, მიდის და მიაჩნარუნებს ბუნიკორყვეულ გრძელ ხანჯალს...

ზოთაპარკში ყველანი ყოფილხარით. ყველამ იცით, რომელიცა საით მიდის და რომელიცა ცხოველებშია ცხოველებია დამწყვედლები. პირველად თეთრი დათვები არიან. ისინიც, უშინა პაპა და გიგი, პირველად თეთრ დათვებთან მივიდნენ. ერთი დათვი იწვა, მეორე გადი-გამოდიოდა და ხანდახან გამოიღრბნდა ხოლმე ავად. უშინა პაპამ ხანჯალზე დაიდო ხელი. პირველად ხელდავდა თეთრი დათვებს და გაკვირვებით მიუბრუნდა გიგის:

— თუ რეები, ბალოო?!

— თეთრი დათვები, პაპა. შორს, ყინულოვან ზღვებში ცხოვრობენ.

— წწაა! — თავი გააქანა უარის ნიშნად უშინა პაპამ, — დათვის ე მაგ სიკრძემ კისერი როგორ შეიძლება, თუშეცადა ტოტები ნამდვილი დათვებივითა აქვი. ნამდვილი დათვ-

ბიცი ხომ არა ჰყავთ, გიგი? მაჩვენე ერთი, რა მდინარეშია უარის თვალი არსად დამჩნავსო.

ნამდვილი დათვები, სურვი ჩვენებურ წაბლისფერ დათვებს, კარგ მძაყაციებით ღინოთა და ამოძაბილებით შეხვდა:

— ოო, ტყვეები, ბობინებო, ტოტასობინებო, რა დავა-მართათა ესა! სადა ხართ გამოწყვედული ესა!

დათვებმა, თითქოს იცნეს, მოვიდნენ ასლოს, გალიის რიგებს შავი დროწივი მოაჭირეს და დაიწყეს ფუტუნი და ბობინი დათვრად.

— მოგიკვდა უშინა, ბობინებო, მოგიკვდა! რა დანატრუნებულები იქნებით თქვენს პანტანებსა! რად გიღირთ, ალბათ, ერთი ფერდაზე დაგორება თქვენებურად...

ხომ გახსოვთ, წყნად რა ვთქვით? ჯერ ისედაც მთელი ხალხი უშინა პაპას უჯურებდა და ახლა ხომ გარსაც მიეყოფებინებ. შეჭურებდნენ პირდაღებულნი და ცინებოდათ მის ლაპარაკზე. გიგის კი წესებებოდა და ეწეოდა თავისაკენ — ახლა სხვაგან წაივდივო.

— მაცელი, ბალოო, ცოტას კიდევ მაცელივო! — და ისევ იწვდიდა ხელს და ისევ ეფიქრობდა დათვებს. მერე, ძალიან ჩემი შეაქუნა გიგომ, დაგმევიდოდა, — აგატანინო, კარგად იყოთ, მშობო, და გაყვება, გაყვება, მაგრამ ჯან თვალი სულ უკან რჩებოდა, სანამ მაიმუნების ოთახში არ შევიდნენ.

მაიმუნების ოთახში ყველა იცინოდა და შიარულბოდა. უშინა პაპას კი ღიმილიც არ მოსულია.

— ე რა მურდალ მაიმუნები ყოფილან! ნუ მაყურებინებ, ბალოო, ჯიხვები სად არიან, ჯიხვები მაჩვენებო.

და გიგომაც იქიდანვე ჯიხვების სანახავად წაიყვანა. მივიდანქნებოდა ჯიხვების სანახავად და უშინა პაპას ბავშვებით უჭირბოვებს გული.

— აგერო, ისინი არიან, — უთითებს გიგი.

ხედვს უშინა პაპა — გალავანია ქვივიორისა, ასე, კაცის ნიშნად, იმ გალავანის შვინი კლდეა, კლდესავით რაღაც, ზედ ოთიღვე ღერი მწვანე ბაზოხიც ამობინებულა. ძირში კი ათიღვე ჯიხვი დგას დაღრმად. უჯურებს უშინა პაპა და უარის ნიშნად აქნებს თასს.

— არა, გიგი, უშინა ჯიხვებს კი ხვავანან. მაგრამ ჯიხვები არ არიან. არა, ეგები ჯიხვები არ არიან. ჯიხვს ვერე რა და აყვებნებ, ბალოო! ნამდვილი ჯიხვს ეს გალავანი რას დაიჭერს! ნამდვილი ჯიხვი ორ ამ სიწაღვე გალავანს გადმოაფრინებნებ ზემოდან. დახვარავს ფებს და გადმოაფრინებნებ. არა, ვაიკე-ევე-ენი ნამდვილი ჯიხვები არ არიან. ან რასა ხვავანან. მაჩვენევი კი მაგზარების წამო, ნუ მაყურებინებ, წამო, ბალოო სხვაგვარ.

ბეგერი არწიუნა გიგომ — ნამდვილი ჯიხვები არიან, პაპა, ყველაფერს გემყიცი ნამდვილი ჯიხვები არიან, მაგრამ უშინა პაპამ არაფერი არ დაიჭრა. არ დაიჭრა და, თითქოს ვიღაცას უნდა დაემართოს, ძუნძულით ჩაიბრინა თავქვეყვე, გვერდზეც არ გაუხვდავს, მიაქენდა ვარის ნიშნად თასს, მიძუნძულებდა და მიაჩნაყუნებდა თავის გრძელ ხანჯალს.

— არა, ეგები ნამდვილი ჯიხვები არ არიან. ნამდვილი ჯიხვებს ეგ გალავანი რას დაიჭერს, ბალოო.

ჯიხვების შემდეგ სპილო წაესს. სპილოც არ მოეწონა უშინა პაპას. არ მოეწონა იმიტომ, რომ ეს უზარმაზარი ცხოველი მოსოფარებით იწვერდა ხორთუმს, დიდი და პატარა შიგათას რაღაცას სწრდა და მერე ხანდა იტინდა ვეგება ხახაში. არ მოეწონა უშინა პაპას არც აქლემები, არც ნიშოთონძილი აქლემები. არ დაიჭერა, რომ არწივები იყვნენ გამომწყვედული გალიანი. სვავები მართალია, კი ნამდვილი სვავები არიან, მურდოლი, მყრალი სვავები. მაგრამ არწივები... არწივის დაჭერა როგორ იქნება, ბალოო! ეგები, რასაც თქვენ არწივებს ეძახით, თავებშია ძიქვები...

იგნო, გაუღიმა, დაუწრწუნა და დაეხმარა მგლებსა და ტურებს, — ეე, კაცებო, თქვენი ძაან გიჭირთ, გეტყობათო. მხოლო, როცა ვეფხვი დაინახა. და იმ ვეფხვმა სწორედ მაშინ ამოიყმუღლა და გაბარაზებული მოაწვდა გალიის წინა კედელს.

— გიგვი, ვეფხვიო, — შეაქვილა საშინელი ხმით, უკან გადახტა და ხახვალი ქარჭამიდან ამოხიდა. მაგრამ მაშინვე მიხვდა, რომ ვეფხვი გალიაში იჯდა და ვერაფერს დააკლებდა. ვეფხვი მაკის სიმსო რკინებით დაწვულ გალიაში იჯდა და ვერაფერს დააკლებდა. და იცნა სახეგანადადრული, და მხოლოდ ამახლა იძახდა მოწონების ნიშნად:

— თხ-თ-ხო-ხო! თხ-თ-ხო-ხო-ხო!

მაშინ კი, როცა გიგიმ ხელი მოაქიდა და სხვა გალიისკენ მიხვდა — აფერ ლომიო, ორი ნაბიჯი გადადგა გვერდზე, რაღაც ნაცისფერმა გადაჰკრა სახეზე; მერე წელ-წელა მოიხსნა და ფაფხი, ხელის კანკალით დაუშვა ძირს და ასე დარჩა. ლომი გაქვევსულივით იწევა, თავი გროზხად აქწია მალა და კოპებმეგრულ შუბლს ქვემოთ გაყინული ყვივით, ნაღვლიანი თვალებით იყურებოდა შორს, შორს...

და აი, კიდევ რასა ხედავს უშიშა პაპა: გალიების წინ თეთრხალათიანი ქალი მოდის. მოდის, მოლაყუნებს. ხელში იატაკის საწმენდი ჯოხი უჭირავს. გაჩერდება ლომის გალიასთან, შეკყოფს იმ ჯოხს რკინებს შორის და წაჰკრავს ლომს ფერდში. თან რაღაცას უყვირის:

— ვსტავაი, ვსტავაიო!

— რა შნაიდ, ჭკვათხელი დიაცოო, — დაიძახა უშიშა პაპამ, სწუდა იმ ჩოხში, გამოსტაცა, დაუკრა ფეხი და გადაურტავა ორად.

იმ „ჭკვათხელმა დიაცმა“ ყვირილი მორთო. დასტავა ხელი გადატყნო ჯოხს და შეუტია უშიშა პაპას. უშიშა პაპამ ფარივით იფარა ხელში შეჩრქნილი ჯოხის სახეგარი... ატყდა ბავშვების დრიანცელს. დაემტოდა გიგი კალთაზე. მორბინებს დიდებმაც, მერე მილიციელმა და... ძლივს-ძლივით გააშველეს უშიშა პაპა და ის ქალი. გააშველეს და მილიციაში წაიყვანეს წაიყვანეს სხევიც, მოწმეები, ბავშვების ერთ-ამულში, დიდების სიცოცხარხარში;

მილიციაში უფროსი მილიციელი დახვდათ. იმ უფროსმა მილიციელმა ყველანი დასხა, დააწმინა, თვითონ მაგიდას მიუჭრდა, კალამი მოიმაჩრჯა და უშიშა პაპას ჰქითა: რატომ დაუშტკრიე, უშიშა პაპა, თეთრხალათიანი ქალს იატაკის საწმენდი ჯოხი, რა დაგიშავაო.

— რა დამიშავაო?! — გაუკვირდა უშიშა პაპას, — მე რა უნდა დამიშავოს?! ე ბაღლებს დაუშავა, მაგას რომ უყურებენ, სხვებს დაუშავა, თორემ მე... მე მაგან რა უნდა დამიშავოსო. მაგ ჭკვათხელმა დედაცამა კარგისა და ავის ყადრი არ იცის. კარგს რომ პატივით უნდა მეაქვებს, არ იცის; კარგი კი ხსულ ერთია, რაც იწებია — ადამიანი, ბალახ-მცენარე, ფრინველი თუ ოთხფეხი. ლომი მაიმუნი ხომ არ არის, ჯოხი უჩივიანო წამუწმენდი ლომი ლომია, გმირთა გმირი, გატყავთა ვაჭკაეი. გალიაში ჯღობა არ ეყოფის, რომ ახლა ჭკვათხელმა დედაცამა ჯოხით არ უჩივიანოს! აგეთ მაქცევას — მახკალით, ის ურჩევნის, მახკალით, ის ურჩევნის ლომსაო.

ხედავთ რეები უფიქრია უშიშა პაპას?! მაგრამ ნუ გემიზით, პატარებო, უშიშა პაპა მინც არ ჩაუსვით ციხეში. უშიშა პაპაც გაუშვეს, თეთრხალათიანი ქალიც, გიგიც და ყველანი მხოლოდ ეგ იყო, რომ ამ დღის შემდეგ გიგის უშიშა პაპა აღარსად არ წაუყვანია — ემნოდა, ვითუ კიდევ ჩაიდინის ასეთი რამეი.

და უშიშა პაპაც იჯდა მესხურ სათოვლის ფანჯარასთან, გაიყურებოდა იქით, საითაც თავისი სოფელი და ტაუხები ეგაღებოდა, და ელოდა, როდის გაიხსნებოდა ჭა.

ბოლოს და ბოლოს ჭაჰა გაიხსნა. უშიშა პაპა თავის სოფელში დაბრუნდა და, ამბობო, კიდევ დიდხანს, დიდხანს ახმინებდა ტაუხის კალთებს თავის გრძელხელიანი მკაცრი თოფით.

ის ამბოვი კი, რაც ქალაქში გადახდა, მთელ მთას მთედო, ვიღაც ლახლანდარა ბიჭებმა ლეკსივ გამოუთქვეს და ამ ლეკსს დღესაც დამღვრიან ზოლვე ჩინურსე:

უშიშა ქალკს წვიდა,
ნახა საშხეცის ლოშია,
ლომის ვეღლას დიაცთან
მაგარ მუხტას ოშია.
უშიშა გამაქტუვია,
თან დიაც გამასდგომია.

ეს ლეკსი ხშირად თვითონ უშიშა პაპასთვისაც გაუგონებოდა, მაგრამ უშიშას მხოლოდ გასციენბია და არაფერი არ უთქვამს. არაფერი არ უთქვამს იმითომ, რომ ამ ლეკსს ლახლანდარა ბიჭები მღეროდნენ თავის გასართობად, ლახლანდარა ბიჭების სიმღერას კი, ეს თქვენი გეცოდინებათ, პატარებო, არსად არაფერს არ აძლევს მინცდამინც დიდ ფასს.

ქაზბო სკა, ხანაკო!

ჩინური მკვიდრი და ზრუნა მკვიდრი

ჩვენი ლალის ვარსკვლავი მოდინანტზე ღავედათ, იქ ყველა დაინახავს, მოვლენ და იკითხავენ: ეს რა ვარსკვლავია? აი, მაშინ ვეტყვით, ყველა ვეტყვით, როგორც იყო საქმე! — მხოლოდ და მხოლოდ და ოცნებით უკვე ხედავდა ციხის თავზე მათი მკვირვლის ვარსკვლავს.

— შერე ამ ვარსკვლავს დიდი, ძალიან დიდი ასოებით მივაწეროთ: «ჩვენი კომუნისში ვიცხოვრებთ» — განაგრძო ნუნუსი.

დიდხანს გაგრძელდა საუბარი სანხერის საბავშვო სახლის ეზოში, ამწვანებულ კაქლის ქვეშ. სახეიშო განწყობილება სულედა ყველგან, რაზემეტი ორბიტზე გასვლას ზეიმობდა.

ახლა რუმენ გავიხიე და ვანო ჯაბიშვილი თამაშად დახრუბდნენ. ირთრება თუ არა, ვანო საწოლიდან წამოხტა, პალიშვეშ მომარჯვებული წიგნი უხეში ჩაიღო და ფეხაკრფით გამოვიდა კარეთ. დილის წამი აღმასივით ბრწყინავდა ახალაოსულ მზის სხივებზე, მზიარულად ქლურტულეებდნენ ჩიტუნები. ვანო კი ყოველივე ამას ვერ ამჩნევდა და დადერეპილი ფერდობს მიჰყვებოდა.

შერედა რა აწუხებდა ბიჭს, იცით? აი, რა: რამეულში ორი ციკიპი

იყო — «შვიდობა» და «ჩანჩქერი». ორბიტზე გასასვლელად ორივე ციკიპი იბრძოდა და «შვიდობა» მკვიდრად წინა საღამოს მან იჩიმა, «ჩანჩქერი» კი მოწყენილი იყო, მხოლოდ იმით რომ რომ ვანოს ისტორია ვერ დასძლია, ორიანი გამიიყოლა შეუთხებდა ბოლოს.

— არა, ვისწავლი რე მოკვლე, ვისწავლი! — ჯიბუდა ბუტბუტებდა ბიჭი და გერაფერს ხედავდა გარდა ისტორიის სახელმძღვანელოსი.

გაზაფხულის იმ დილას მოხდა გარდატეხა «ჩანჩქერში». რუმენმაც დაიმეობრა რუსული ენის სახელმძღვანელო და სასწავლო წლის ბოლოს ყველამ ერთად იჩიმა რაზემულის გამარჯვება, რაზემულის ყველა წევერი წარმატებით გადავიდა შემდეგ კლასში.

ახლა ისინი შავი ზღვის სანაპიროზე ისვენებენ, ქობულეთში არიან და მზის სხივებზე იკაქებენ სხეულს, რომ კიდევ უფრო სუეთესად ისწავლონ მომავალ წელს.

ლ. ვახლიაძე

რა მკვიდრი ვარსკვლავია...

რაში საღამომოდ ეზაბუბოდა. მთელი კვირა ოცენობდნენ მიუსერას პიონერთა ბანაკში ამ დღეზე. გული აღარ უთმებდათ, როდის შეერეოდ-

ნენ უღრან ტყეს, როდის გადიაგლიდნენ მთებსა და მდინარეებს, კოცნათან გაათევენდნენ ღამეს.

უშეტისობა, მათ შორის რეგაზ უწრაველიც, ლაშქრობაში პირველად მიდიოდა, ამიტომ გულმოდგინედ უცდებდნენ ყურს ორ უფროს ახანავს, რომლებიც დაუზარებლად ყვეზოდნენ ტყუილსა და მართალს, შარშანდელ ღამეებში ნახულსა და გაგონილზე.

ლაშქრობაში ვასვლის წინა საღამოს, მთელი რაში მდინარეზე წავიდა საპანაო, უკან რომ ბრუნდებოდნენ, შუაგზაზე რეგაზმა თავზე წაიფილო ხელი და ყვირილი მირთო:

— სათვალე დამჩრა ნაპირზე, ფერადი სათვალე...

— კარგი მოლაშქრე იქნები სწორედ, თუ ასე ფანტე შენი ნიგთები, — თქვა პიონერხელმძღვანელმა: გაიქცი და მალე დაგვეწიე, ნელა ვიფილოთ!

გავიდა წუთი, ორი, ხუთი, — თამაზი არ ჩანდა.

ზაფხულები უკან იხედებოდნენ. უცებ შორიდან ყვირილი მოისმა: — მიშველეთ, ვიღარბობი, ვიღარბობი...

მთელი რაში დაეშვა მდინარისაკენ. ნაპირთან პიონერხელმძღვანელმა მასწავრო ყველას, გაუხედავად შეტობა მდინარეში და შიშით ცახ-

ცახებულნი თამაზი ნაპირზე გამოიყვანა.

... ნავახშმებს, რაზმის საბჭოს საპეიალური სხდომა იქნა მოწვეული. თამაზი თავიკინდრული იდგა და ლულულულებდა:

— ერთი წამით ჩავედი, მხოლოდ გასავრილებლად ჩავედი...

რაზმის საბჭოს გადაწყვეტილება ერთსულოვანი იყო: რვაჯა ყურამეილი ლაშქრობაში არ მიიღებს მონაწილეობას და სამზარეულოში მორიგედ დარჩება.

სწორი გადაწყვეტილებაა, უღის-ციბილინობა განსაკუთრებით სახიფათოა ლაშქრობის დროს.

რამაზ კიკნაძე

მომხსენებელი

საბანაკო ცხოვრების მეხუთე დღეს, გულდაუთის პიონერთა ბანაკის მეოთხე რაზმი სამზარეულოში მორიგეობდა. მზარეულმა, მია ლეონტიმ, ბავშვებს კარტოფილის გაფუცკვანა დაავალა.

დანებით შეიარაღებულმა ბავშვებმა საქმეს მოკიდეს ხელი. გურამ თოიძემ აიღო პირველი კარტოფილი და წმენდას შეუდგა, მაგრამ სწრაფად გაწმენდა არც ისე იოლი აღმოჩნდა. სველი კარტოფილი წამდაუწუმ ხელიდან უსხლტებოდა, თან დანაც არ ემორჩილებოდა. არც სხვებს ურევენობით მაინცადამაინც დიდი ოსტატობა. მზარეული არაფერს ამბობდა, მხოლოდ თავს იქნევდა წამდაუწუმ, ბოლოს გურამს დანა გამოართვა და აჩვენა თუ როგორ უნდა გაფუცკვანა კარტოფილი. რამდენიმე ხნის შემდეგ ბავშვებმა ყივილიზილი ატყბეს: მოვრჩით, მოვრ-

ჩით, დაეამთავრეთო... გახარებულნი ბავშვები მადლობას ელოდდნენ, მაგრამ იმ დღეს ისინი არავის შეუძია,

თურმე გაფუცკენილი კარტოფილი ცივ წყალში უნდა ჩაეყარათ, მათ კი ეს არ იცოდნენ, ანდა საიდან უნდა სკოვნოდა ვაჭა ნემსაქვს ეს, როცა შინ, თავის სიცოცხლეში ერთხელაც არ შეუხედავს სამზარეულოში.

მეოთხე რაზმმა კარტოფილი ვერ გაფუცკვანაო. — ეს ამბავი სწრაფად მოედო ბანაკს.

მეორე დღეს სახელგატყბილი მზარეულები კვლავ სამზარეულოში მივიღეთ.

— მია ლეონტი, გვასწავლე კერძის დამზადება, ძალიან გთხოვთ. — შეიხვეწენენ ბავშვები.

— კარგი, არ დავიზარებ, ოღონდ ყურადღებით იყავით, დათანხმდა მია ლეონტი.

დაპალუებით ცვიოდათ ცრემლი, ხახვს რომ არჩევდნენ:

არც ცხელ ღუმელთან ტრიალი იყო იოლი საქმე, მაგრამ პირობა პირობა იყო და გაუძლეს, გაუძლეს და მალე ისეთი წვნიანი დაამზადეს, რომ თვითონვე ილაკავდნენ თითებს.

ბევრი, ძალიან ბევრი სანტრუსო რამ, კულინარიის მრავალი საიდუმლოება ასწავლა ბავშვებმა გამოცდილება მზარეულმა.

ველა მინდავს, მაგალითად, შინ არ მოსწონდა დის ვამოცხვარი, ტკბილეული. ახლა იგი მიხვდა ავის მიზეზს. თურმე ცომში მხოლოდ 2-3 საათი უნდა გააჩერო, ეს დრო საკმარისია ასაფუცხლად, მისი და კი ცომს ხშირად წინა საღამოს ზეღდა.

დადგა დღე, როდესაც სამზარეულოს ბრივადასა — მთელი ბანიკასთვის სადილი უნდა დამზადებინა.

გამოცდამ წარმატებით ჩაიარა, ამის დასადასტურებლად ფსკერამდე ამოსუფთავებული ორახი თევზიკ

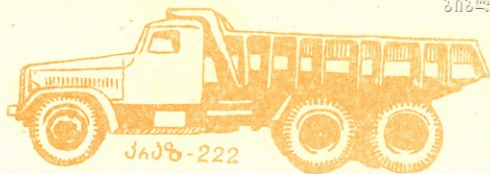
კმაროდა. გახარებულმა მზარეულებმა გულთიადი მადლობა უთხრეს მია ლეონტის. ამიერიდან ისინი არასდროს დავიზარებენ სამზარეულოში შესვლას და სამიყნებით ამოუდგებიან მზარეო დედას, დას, თუ ღებობს საკმლის დამზადებაში.

დ. იბრეგელო

ავტომანქანებს უკვე იცნობთ. არა, მისი პროდუქცია სავსებით გადასაღივებულია (თუ არ ვიგულისხმებთ „ვოლგასა“ და „ჩაიკას“) აი, მაგალითად, „გაზ-56“, ტრანსაფერინი საბარგო მანქანა, რომელიც ჯერ ქარხნიდან არ გამოსულა. ფართოდანობილი „გაზ-51“, „გაზ-52“ უნდა შეიცვალოს ამ მანქანას 85 ტყენის ძალიანი ძრავა აქვს (ნაცვლად 70-იანის „გაზ-51“-ში) თან საწვავიც ცოტა ჭირდება. (100 კმ.-ზე 26,5 ლიტრი — „გაზ-51“ და „გაზ-152“ 24 ლიტრი).

მეორე ძვილე ქარხნა ქ. მინსკში კი ზემოლავარ ავტომანქანებს უშვებს, კუჩრებში თუ არა, კინოში ან სურათში მაინც ნასვადით უზარმაზარ 25 და 40 ტონიან თვითმცლელ მანქანებს, თენი მინსკის ქარხნის მანქანებია — „გაზ-522“. სამბოთა კავშირის ყველა ავტოქარხნის შემოვლა რომ განვიზრახოთ, ამას რამდენიმე თვე დასჭირდება, რადგან, გარდა ზემოჩამოთვლილი ქარხნებისა, კიდევ მრავალ სხვა ქალაქში უშვებენ მსუბუქ თუ საბარგო ავტომანქანებს და ავტობუსებს.

შეიძლევის გვემით ავტომობილ-

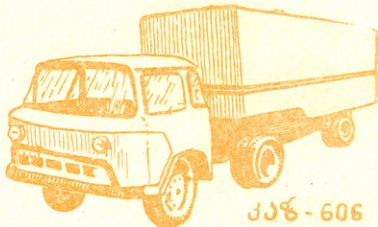

გაზ-222

ბის რაოდენობა უნდა გადიდდეს 150-170%-ით, ავტობუსების კი 279%-ით. ამ ციფრიდან ჩანს, თუ რაოდენი ყურადღება ექცევა ტრანსპორტის ამ სახეობის განვითარებას. ასლო მომავალსა თქვენ მრავალი ახალი ტიპის, სწრაფსა

დაქრის საქართველოს გზებზე.

ავტომობილი შრომელი მანქანაა. იგი მუდამ მოძრაობაში უნდა იყოს, კერძო საკუთრებში მყოფი მანქანა კი უშეტესად უქმად დგას. ამიტომ ჩვენში, მართალია გადიდდება მსუბუქ ავტომობილების წარმოება, მაგრამ ამასთან შეიძლება გასაქირავებელი გარაგების ფართო ქსელი. ეს დაახლოებით ასეთ სახეს მიიღებს: როგორც კი ვინმეს დასჭირდება ავტომანქანა, მივა გასაქირავებულ გარაგაში, გადაიხდის ფულს, იქირავებს მანქანას და გზას გაუდგება. ასეთი მეთოდით, ჩვენ 10—15-ჯერ ნაკლები მსუბუქი მანქანები დაგჭვრდება და მოსახლეობის დაყმაფილებაც უფრო იოლი იქნება.

გაზ-606

და ლამაზ ავტობუსებს იხილავთ. ერთ-ერთი ასეთი კომფორტაბული, 43-ადგილიანი ავტობუსი „ლაზ-699“ უკვე

ინტენერი ი. კიკნაძე

ბეჰნიკოს ზახენი

„მოსიარულე“ მანქანა

აღმაიანა დიდი ხანი შეამჩნია, რომ მის მიერ შექმნილ მრავალ ბელსაუნის ბუნებებში ანალოგია მოეპოვება. მოოგონებ პლანეტის, რაკეტა რადიოლოკატორი, წყალქვეშა ნავი... ბუნებებში მათი ანალოგია: ფრინველი, ზღვის ლომი, ლმურა, თევზი. მაგრამ არის ერთი შეხანიშნავი ტექნიკური კონსტრუქცია, რომლის ანალოგიას ბუნებებში ვერ იპოვიან. ეს არის — ბორბალი, რაშია საქმე? რატომ ვერ მოაზრებთ ბუნებში ბორბლის შექმნა.

უსაძლოა ბუნებამ ბორბალი იმიტომ არ შექმნა, რომ სიარული უფრო ადვილია ვიდრე გორვა.

ლოპარდი და ანტლოპი საათში 180-180 კილომეტრ სისწრაფეს აწვითარებენ და, თუმცა ავტომობილი მათ იოლად უსწრებს, არ უნდა დაავიწყდეს, რომ აღმაიანი და ცხოველი ისეთ ადგილებში დადიან, სადა ვერაფერი მანქანა ვერ გაივლის.

ნოთუ არ შეიძლება მოჩვენალო ავტომანქანის შექმნა? იგი ხომ ჩვეულებრივია გან განსხვავებით, უძველესი გაივლის. ამ საკითხზე უკვე კარგა ხანი ფიქრობენ სხვადასხვა ქვეყნის გამოგონებლები.

ამერიკის შვერთებულ შტატებში, ქალაქ

დეტროიტის უნივერსიტეტში, ცილობენ შექმნა „ფუნებიალი“ მანქანა. შექმერები იმ დასკვნაზე მივიდნენ, რომ მობრბალი მანქანის იმპეტრობა უპირატესი ყოვლისა იმაზე დაშობილებული, რა ტრაქტორისა გაკეთებენ ფუნებში „სიარულს“ დროს. საჭიროა, აგრეთვე, „ფუნებია“ მუდმივი სიჩქარის მოქმედებდნენ. მანქანამ რომ არ იკანტაროს, საჭიროა ფუნებში რბილად მოძრაობდნენ; ერთი რამ მჭის უშეტებია, მეორეში მუდ უნდა იფუნებ მანქანის ვალსადგმულად დაბნულს, რბილ ნიადაგს საჭირო იქნება „ფუნებში“ სპეციალური ტერფები დაუკეთდეს.

უძველეს პრინციპი მქონდა საფუძვლად დადებული დღემდე არსებულ რამდენიმე მოდელს, გამოიკვია, რომ „მობრბალი“ მანქანები არც სინაქრაფტში, არც საწვავის დაწვავის ჩვეულებრივ მანქანებს არ ჩამორჩება.

მაგამ, ვიდრე „მობრბალი“ მანქანები საიმეო, მოზრებრივ ტრანსპორტად ვადაქცეოდნენ, ინიერტებს მრავალი თვისატები საკითხის ვადაპრა დასკვირდება.

ოქოქოქი

ქართული
საბავშვო გაზეთი

მეორე ნაწილი

მოთხრობა

ნან. ა. ცუცქერიძის

რო. ეს სიხარული მოდიოდა მადლიდან, შეივს მის არსებაში იფანტებოდა და ბიჭს თავისკენ ეწყოლა. მის ახლა თანდათან გადავიწყდა შოკი და გაუბედაობა, რომელსაც წინა აუ განიცდიდა, გადავიწყდა სიფრთხილე, თავისი ხის ფეხები... სისწრაფე უმატა და თან მძამდალი ყვირით მივლს ეზოს იკლმბადა:

— დიდი ვარ, დიდი ვარ!
მერე ის იყო, სწრაფად მოსიარულ ბიჭს ტანი შეუქანდა, ნაბიჯს სიდიდე ვერ მოზომა, წიაბორძიკა და დაცეც.

მამამ გულიანად გადაიხარხარა, დედამ სარტყში მოაჯოლა და მისკენ გაეყანა, ბავშვებმა ისევ შეწყვიტეს ბურთის თამაში. ის კი... განბუტული იქნა და ფეხლებში ცრემლი მოჩრდილა.

მა მობხდა? რა დემარტა? ტყეით ანაფერი ტყეში. ემ კი არა, ისე მსუბუქად დაეშა მშვანელ მობიბინე ბალახზე და ნელ-ნელა ღეროებმაც ისე სასაცილოდ შეუღლიტინეს ცხვირის ნესტოებში, რომ სხვა დროს, ალბათ, კისკისით მივლს ეზოს აიკლებდა.

ახლა კი... რატომ აეგსო პატარა ბიჭს ცრემლით თვალები, რატომ?

აჩაფერი არ სტყენია. ემ კი არა ისე მსუბუქად დაეშა მშვანელ მობიბინე ბალახებზე და ნელ-ნელა ღეროებმაც ისე სასაცილოდ შეუღლიტინეს ცხვირის ნესტოებში, რომ სხვა დროს, ალბათ, კისკისით მივლს ეზოს აიკლებდა.

ახლა კი... რა დემარტა? რატომ აეგსო ცრემლებით თვალები? რატომ?

თემური პატარა ბიჭი. რომ ჰკითხოთ, რამდენი წლის ბარ-თქო, ხუთივე თიას გაშლის და გჩაქვნიებთ. სინამდვილეში კი წელს მხოლოდ ოთხი წელი შეუსრულდა. ოჯახში ყველაზე პატარაა და ხშირად სარგებლობს კიდევ ამით. მაგალითად, აფიცებებუ ჰაღს გამოაცხობს დედა და — „მე მიღდა!“ — წამოიბიბებს მამინვე; ტკილილს მოიტანენ სუფრაზე და — „ყველაზე მეტი შეი...“ რატომ, რომ ჰკითხოთ, მაიყავა გაეცხადებთ — „მე პატარა ვარ“, ისე ამაყად, რომ იძულებული ხარ გაჩუქდე ამ მეტად „სხაფუშკოანი“ საკეთის წინაზე.

დღეს კი ყველაფერი სწრაფად შეიკვალა. მამამ სამსახურიდან რომ დაბრუნდა, ოჩოფეხები მოუტანა სათამაშოდ და უსახდლოდ გახარებული თემურიც დილაიში ამოჩრდილა, ოჩაჩერ მასზე დიდი ჯიბებით ეზოში გამოვიდა.

ეზოში ბავშვებმა ბურთს თამაშობდნენ და ერთი გნისი და ატრახაური იღებ.

თემურმა ჯიბები სახლის კედელს მიიყვალა, მერე საფეხურებზე შედგა და ერთანის იმაზე ფიქრობდა, თუ როგორ მოშორებოდა კედელს. მერე, როგორც იქნა, მოახერხა და მარჯვენა ფეხი გადადგა. მაღელ მარცხენაც დასაძრა ადტილიტანს, წელში გასწორდა და ოჩაჩელიც გაუბედაოდ მიმოიხედა.

— რეზო, — დაუძახა მამს, რომელიც იქვე მის ახლოს კარში იდგა, — შეჩვედე, რამხელა ვარ!

ბავშვებმა ერთი წუთით მიატოვეს თამაშში და მას შეაკერდნენ.

„რამხელა ვარ!“ — ახლა თვისთვის გაიფიქრა მან. მერე უცებ მოლაყ გაეხარდა, რაღაც ძალიან დიდი და გაუბეზარი. ზედიზედ გადა-

გა რამდენიმე ნაბიჯი და უკვე ხმა მალა აღტკებით წამოიძახა:

— დიდი ვარ, დიდი ვარ!
ბავშვებმა ისევ განაგრძეს თამაში. თემური ნელ-ნელა შემობრუნდა და ოჩოქოჩოდ გაუფრა ალურის ჩამოშვერილ ტოტს, რომელსაც გუშინ ვერაფრით ვერ მიწვდა, რათა ნაღირეკვად დაშფიფებული ის ერთადერთი ნაყოფი მოეწვიტა, ყუველ დღე რომ ასე მაცულრად უყურებდა ზევიდან. მერე შუშმანდის ბობზე დამჩნეული საღებავის ლაქაც გასინჯა. ლაქა მრგვალი იყო და მზის ამოსვლისას ისე ბრწყინავდა, რომ თემურის ბებიას მიერ მოყოლილი ზღაპრული ნატვრისთვალ აგონდებოდა. ახლა კი... აი, თურმე ეს ყოველია.

კედელს მოშორდა და ბავშვებმაც კენ გაემართა. ისინი პატარები და სასაცილონი მოჩანდნენ. მისი ძმა კი, რეზო, ესრამდეც ძლივს წავლიბოდა. თემურს გაახსენდა, თუ როგორ ცემდა იგი ზემოდან თავში, რაც, ცა გააბარებდა... ახლა მასაც ზომ შეუძლია ჩაიბრტყას? მავრამ არა, არ ჩაიბრტყამს. აკი დედა ყოველთვის იმას ეჩხობებოდა რეზოს, თავში ნუ უბრტყამი, ტეხი გაუაყვადებო.

„რა თქმა უნდა, დედა მართალია“, — გაიფიქრა მან. — „თავში დარტყმა არ შეიძლება.“

უხშირდ გაშორდა მამს. რამდენიმე ნაბიჯი სწრაფად გადადგა და, როცა მამის მიერ რეზოსთვის საფარავოდ გაეყთებულ ოჩოქელს გაუწოროდა, რომელსაც აქამდე აბტოლობდა, კი ვერ წვდებოდა; ისევ იმ უტონობა და გაუბეზარა სიხარულმა შეიბყ-

სწავლობი სიკუჩარეა

ჯონ კეპარსონი

ნან. გ. ფოცისფილისა

წიგნი, რომლიდანაც ნაწევებს თქვენ ქვემოთ წაიკითხავთ მრავალ ინტერესან რამეშილი, მისი ავტორი — ჟონ კეპარსონი — ინგლისელია. იგი მოკვითხრობს იმ კაცობრივ ლომთან ადამიანის მამაკურ ბრძოლავ, რომელიც ციხეში მოხდა.

დეკემბერი გზის მშენებლობა, სამ კვირავ მეტი ხნით სულ შეწყდა. ოქს უფარია დეცა. ლომები სულ უფრო და უფრო თავხედდებოდნენ და ვერძელი ლომების ხელში ჩასვებად არაფერს უშინდებოდნენ. ისე შეუწყდადარ და თამაშად წადიოდნენ ადამიანებზე, რომ მუშებმა მტკიცედ ირწუნეს, — ეს ლომები კი არა ლომებთანაა ეშმაკები არიან.

ჩემი ჩამოსვლიდან უკვე დამდინებ ღლის შემდეგ მაყნობენ. რომ მტაცებლები ცავოს ახლოს ენახათ. ამის შემდეგ მალე უკვალად გაქრა ირი ინდიელი მუშა. ხმა დარჩა: ისინი დაბით ლომებმა გატაცეს კარვადომ.

შეიძებნე თუ არა ეს საწინელი ამბავი, უმაღლესი გვემარათე შეწყარავი დრამის ადგილისკენ. ჩემი თანხლები მოისურვა კაიბანმა ხას-ლეშმა, რომელიც ამ დროს შემოხვევით აღმოჩნდა ცავოში. ჩვენ აღვალად ეპიკოლო ლომის ნაკვალავი. როგორც ჩანდა, ვიდრე ქვაბის შეუღებობა, ლომი რამდენჯერმე შეჩერებულა, — სისხლის გუბებში მოწმობდნენ ამაღ. როდესაც იმ ადგილს მივადწინეთ, სადაც ლომი თავის ნადავლს შეეცა, თვალწინ ამარტენი სანახაბა გადაგვეშალა: მარა ირავლავი სისხლით იყო მოხვეტილი და უველგან ადამიანის ძებლები ეკარა. იმ უხეღურის თავი ხელშეღებლობი ევად გაწვი: მის ფართოდ გახელოთ თვალმეშო შიში აღვებდითყო. ბალახი გარშემო გათლილი იყო. კიდევ ერთხელ გულდასხითი დათვალვებების შემდეგ დავასკვენი, რომ დაბით აქ ირი მტაცებელი უნდა ყოფილიყო, რომელიც ნადავლზე ჩებნი მოხვლიათ. ეს იყო აველაზე საწინელი სანახაბა, როგორც ეს იდებნე შენახ.

ახე მხედ ჩემი პირველი ვაგნობა კაცობია ლომებთან. მასწინე მივეცი ჩემს თავს სიტუა — გამოთავისუფლებინა ოქმი ამ სიტუებისსაგან. მუშობა ხანაკები იმ დროს ერთმანეთისაგან დიდი მანძილით იყო დასცილებული და ლომებს მდინარე ცავოს ირავე მხრით მ ბილის ტერტორიაზე ბატონ-პატრონობის საშუალება ჰქონდათ. რადგან ისინი ყოველ დღე სხვადასხვა ხანაკს ემხედდნენ თავს, წინაწარ რაიმეს ვთავალისებინა ძალიან ჰქონდა. მათ ჩვენი უველა გვეგის გამოცნობის თითქმის რაღაც ზებენბრავი უნარი ჰქონდათ და რაღაც გულდასმოთავ არ ჩავსადრებულეთავით. ისინი მუდამ აკვირდებოდნენ ხოლმე გვერდს და დაბით მორავ მსებრბლს იტყებდნენ. დიღობით კი მათზე წადირობა ისეთ ხორა მსებრბრში, რომელიც ლომის გვერტუა, მეტისმეტად მომჭანველი და საწინე სკვე გახელოთ.

ლომები ყოველთვის როდეს ახერხებდნენ ადამიანის ბრკით ვახშობას. ზოგჯერ ხასკელი ამხელები კი ზღებოდა, რომლებიც

ცოტათი შეინდებდნენ ჩვენი ნერვოზული დამახელობა. ერთხელ დაბით, როდესაც მომჭარადრ ბერტენს, ფომისტკულეს პაბი დომიტრინის მშვიდად ეძინა თავის კარავში, ლომი შეუჯარდა, პირი დიღობს სტავცა. მძინარე ბერტენს გამოაცალა და ფან გაიტაცა. უწიქოდ შეწინებელი ფომისტკულეს სა-საღმარადე დარჩა.

ერთხელაც, დიდ კარავში მძინარე ფომისტკულე უღლი ლომმა გამოავლინა, რომელიც ზვიდან ადაბა ტენტს და ხანია. ვარდნილის კაცობაბამ ერთ მუშას მხარი დუკარა, მაგარამ ამ ალაქოქოში ადამიანის ნაცვლად იქვე კუთხეში მდგარ ბრინჯის სასვე ტომარას დაელოცო პირი.

მტაცებლების არაფერი აქრობოდათ და აშინებდათ. სრფლებით არ ეტყებოდნენ ადამიანებს. არც შეელოდნენ მათთვის ხელების შეშუბა: არც მალად მესერს. არც ბრიალა კაცობის. არც დახურულ კარავს არაფერი ჰქონდა — არც სრლად, არც უფროდით, არც გაავრავრებელი მუშუალებით...

თანდათან უველა პანიკურმა შიშმა მოიცვა და მე დიდი გაჭირვებით ვახერხებდი ხალხის დარწმუნებას — არ მიტოვებინათ საშუალო და დარწმუნდნენ ცავოში. პრანახა ვაგეცი, შეეწყვიტათ მშენებლობა. სანამ ხანაკები მალადი, მყარი მესერით არ იქნებოდა შემოღებულა. შინგინ მთლიდ ღამე ენოთ კოცინი და მორავებოდა დროდადრო ბელი უნდა ჩამოეკრათ ხაწისსავის, რომელსაც მომჭარობაში მოსვლავა ბეზე ჩამოეღებოდა ერთხელ ცარიელი კიღების რთული სიტუა... ატუდებოდა საწინელი რახარბი. ხმავრით დომების დარბოზის იხედი ვკვირვდა: მაგარამ, მიუხედავად უველა ამ ღონსძიებებისა, ადამიანები კლავინდებურად იკარგებოდნენ.

ერთი კვირის განმავლობაში თითქმის ყოველ დღე უდარავებდით კაცობებებს ხანაკებში, სადაც ისინი, ჩემის აზრით, უნდა გამოჩენილიყვნენ. მაგარამ ამბოდა, აწ ლომები ჩემს დანახავზე უნინარდებოდნენ. აწ, უბრალოდ, ბედი არ წყვდებოდა.

ეს დამბოთებები ძალიან მწუხრული და დამშლელი საშუალო იყო. მაგარამ სცოვად ხალხს ჩემი იხედი ჰქონდა და ამიტომ თავის ვადელოდობა ყოველთვის უველაფერი უღლიდა, რათა ადამიანები მტაცებელთაგან მესხნა. არაფერია იმაზე მეტად მტანჯავი, როცა ზინახარ და გესმის მოახლოვებული საწინელი დღეობი, და იყო, რომ მხრ-ერთით ჩვენგანი განწირულია — იგი გათენებამდე კაცობების მსებრბლი გახდება. მაგარამ, როგორც კი მტაცებლები ატობს მოყოლოდნენ, დღეობი წადებოდა. ეს იმას წიწწავდა, რომ ისინი მსებრბლს უთავალავებოდნენ. შემდეგ ხანაკე ხანაკს გასჭობდა:

„თავს უშვებოდა, ეშვებოდა მოდიანი“ მაგრამ უველას გატრთობილება ამაო იყო: ადრე თუ გვიან, ველგამგმირიყო გოგონა არღვევდა ხოლმე მუდურობისა და სათვალავში კიდევ ერთი ადამიანი ვაკვლდებოდა. რამდენიმე დღის შემდეგ მტაცებლები თავს დაესხნენ ბანაკს, რომელიც სადგურ ცვალოდან სათოფრე მანძილზე იყო გამოართული, საგზაო ინსპექტორის რკინის ჭაჭრის მადლოვლად. დამით კარავლი, სადაც მუშებს ეძინათ, უცყარად შევირდნოდა ორი კაცობიანი და აქედან დღლი მანძილით დაშორებულ ჩემს ქოხში მოხვედნა შეუძარავი ხმა.

ცხრა დღეებმერს, დღადადრინამად ჩემსკვდ სირბილით მომავალი მუშა დავიწახე. ძალზე ადვილდებოდა ზეობის იქნევა და სულ უფრო იხდებოდა. დამინახა თუ არა, დავიყვარა: „სიხის სიხის“ (ლომის ლომის). დანჭობილებით გამოთიხვის შემდეგ შევიტყე, რომ ლომებს შედინარისბარა ბანაკიდან ადამიანის გატაცება უდღიამ, მაგრამ, როდესაც ეს ვერ მოუხდებოდა, ვირი მოუკვდავ და ახლა მას სადაც უშორიალბო შეტყეოვნიენ. ასეთი შემთხვევის ხელიდან გასვება არ შეიძლებოდა.

გავჯარდი დღლი თოფის ასაღებად და მუშებთან ერთად მტაცებ-

ლების საძებნელად გავეშურენ. წინ ძალიან ფრთხილად მივიწვიდლოთ სასურველიყოლებთან შემიპარო. სწრაფად დახებოუნდა ბანაკში, ახლომხლო მუფო მუშები შევიარავი და უველას მოვატანინე დო-ლეები, კონსერვის ქილები, ქვაბები. შემდეგ მუშები ტვირთს ირგვლივ ნახებარჩველ მოვაწვევი და ვუბრძანე, როგორც კი ბუჩქნარის მეორე მხლოში მივირბენდე, დოლეები და ქილები აუხებურებიანაო. ფრთხილად შემოვივარდი ბუჩქნარს და ფართო ბილიკის შუაგულში მო-ხერხებულო პოზიცია შევიარევი. ვიანჭვებოდას პატარა ზუღისთან გავწვიე და დავდოლევი. მალე საწინივე რახარები ვაიხსე და მაშინვე, ჩემდა სასიხარულოად, ფართო ბილიკზე უფართო ლომი გამოვიდა. კაცობიანი პირველად ვხედავდი ასე ახლოს და მომავალი ორბა-ბრძოლა მანარებდა. ლომი დინჯად დააგდა ბილიკს, უკველი ჩაწუ-თში ჩერდებოდა და უკან იხდებოდა. მე მისგან სანახევროდ ვიყავი ფარული და, ხმაურს რომ არ მიტყეია მტეცის უფრადლება, იგი მა-

შინვე დამინახავდა. ასე, ოხობივტ იარღვე მოვუწერე და მისგან ში ამოვიღე. მაგრამ უცყარად ლომმა დამინახა და ორბილით მომეკვრა. მან ღრმად ჩასო ბუჩქნალები მიწაში, უკან თათებზე დაჯდა და აღდგოდა. როცა ვუწინვინდი, დარწმუნებულად ვიკავი, რომ ვერ-ღაც წაიხდებოდა, მაგრამ... არასდროს არ უღდე ედღოს კაცს თოფმო-მებლდ იარღულს ჩახმახს გამოეწვიე და ურდ ჩაკეუნი მოხმეს. თოფმა მიმტყუნა.

მაგრამ უარესი შემდეგ მოხდა. იმდენად დახვეწილი ვიყავი, რომ მეორე ლომიდან გასრულა დამავიწყდა და თოფი ზელოვრივდ გა-სატყინე დავუშუი. ჩემდა საუბუნებროდ, ლომი ისე იყო ხმატორი დაფრთხილბო, რომ ტვირთისკვდ ვაიქვამასობაზე უვევი გონს მოვე-დი და მაშინ, როდესაც ლომმა კამარა შეტრა, მარტყენა ლულიდან ვერსროლე. მტეცის ბრახინი ღმუილი იმის მარტყენებელი იყო, რომ ტყვიი არ აცდენია, მაგრამ იგი მანაც გაფრთხარდა. ერთ ხანს მივერ-ვი და ექიმად ვღვიე, სანამ საბოლოოდ არ დაჯავრდებოდა მისი ვეფი.

მარტყე ვაწვადილბო ჩემს თვის, რომ სხვას თოფს აცდებდე. ჩემს ასეთ ურდლოდბას სასოწარკვეთილებამდე მივავლი. იმდენლბა მუშებმა ახლა უფრო მტყად დაიწვიენ, რომ ლომები ნახვდებოდა ავ-სულები იხდენ, რომელიც ტყვიი ვერსფრის დააკლბოდა. მეს კი მტყენებოდა იმისი ჭაღოქარ ლომებად.

ამ საწინელი მარტყის შემდეგ სხვა აღარფერი დავტყინეოდა, თუ არა ბანაკი დაბრუნება. მაგრამ ჭერ მკეადრი ვირის სანახავად წავიდი, რომელიც მხოლოდ ომანვე იყო შეშეული. სანტებრისაო, რომ ლომები თავისი მსხვებლის ქუჩას მუჯახ კუდიანს იწყებენ. მაღლი, როგორც ჩანდა, ხმაურის გამო მძლე შეწყვიტობა. ვიცილბ — რო-გორც კი დაღამდებოდა, ერთ-ერთი მტაცებელი დარჩენილ ნახვდელს დაუბრუნდებოდა. რადგან ვარწმუნო არც ერთი ხე არ იყო, ვანქარ-ვულებმა გავიცი, ვირის ლომიდან ათი ფუტის მშორებით ფიქარნავი ავიყო. ფიქარნავი სიმაღლით დაახლოებით იყო ფუტე იყო და მი-წაში ჩახშული. ცენტრისკენ დახრილი ოთხი ტუისიდან შედგებოდა. ჩამოსაქლომად ამ ტუიებზე ფიქარი ვავიეთ.

მე ჩავიდა და მეც ჩემი საფუფოთი დავიკვიე. კუარისფერი სიხნი-ლე მოლოდინელად, სწრაფად ჩამოწვა და ირგვლივ სოცარმა სი-ჩქიმენ დაისადგურა. აფრიკის ქუჩალებს ღმუილს შეტყევა უნდა-ცვალებუ მტყად იგი მაშინ მოქმედებს შუწზე, როდესაც სულ მარტო ხარ. მარტობლი, სირმე და ჩემი ღამის მორბეობის ზეზინა, — ურ-ველიყვე ეს მძიერე მორბუნავდა და მტყნავდა. მაგრამ დაძახებულა მოლოდინმა თანდთან დაუთმო დღელი ოცნებასა და იმშვიდეს.

მოლოდინელად ტტყმა ვაიტყაქუნა. ყურები ვცქვიდა, „ქაცო-ქამაი“ ბეღბა თუ ვამილია, ერთ-ერთ მთვანს მოკვლავ“. კვლავ სი-ჩქიმე ჩამოწვა. ჩემს ქანდარაზე ქანდაცობასავით ვიქვიე, უკველი კუთი დაქიმილი მქონდა. ბუჩქებიდან მოიხსე ღრმა, ხანგრძლივი ამოსუნთქვა — მტყებლის შოშილის ნიშანი. მერე ტტყები აწრია-და. ერთი წუთის შემდეგ ლომი მოლოდინელად შევდა და ბრა-ხინად დაიღრინა, ეს კი იმას ნიშნავდა, რომ შეშინანა.

აჭვრად საკმე ერთბოზად შეტრიალდა: მონადირე უკვლე დეგნელ მსხვებლად იქცა. იმის ნაცვლად, რომ იქაურობას აცდებდა, ლომი ნელ-ნელა ჩემზედ გამოვიმართა. დაახლოებით ორი სათაის განმავ-ღობაში შოის ქვეშ ვიყუე. — ლომი აუჩქარებლად დაევირთებოდა ჩემი მეტყევი სიმაგრის ირგვლივ და თანდთან სულ უფრო და უფ-რო მთალოვდებოდა. სინელიში არაფერი ჩანდა და უკველ წუთს ველოდი რომ თავდახმას. ცოგმა ოფხმასა, რომელს ვრბანებოდა დაიარა და მტყენებლად ვიანვე ჩემი ურდებრბა — ესევედ არა-სამიღლი პოზიციის არჩევა. გასუსტული ვიქვიე. ხანგრძლივი დაძახე-ლობა ნერვებზე მოქმედებდა და, წარმოადგინეთ, რა დამეზარა, როდესაც უცყარად ჩაღდა მაგარი მომხვდა ცყუთი. ვავწეული და კი-ნადაძ ძარს ვავიღენე უღრბარანი, რამდენ მეგონა, რომ ლომი უტნი-დან დახებდა. ტარი წუთის შემდეგ გონს მოვიდა და მიხვდლი, რომ ეს იყო მე. ტტყობა, მან სინელიში ხის ტტყად მიმოიჩინა. ჩემს ურ-ბელი მოძარბობს მომყვა ავის მომასწავებელი დღელი ვკვეთი. ვი-

ქეი და შიშისაგან ვკანკალებდი. ვცდილობდი არ მესუნთქა. მაღლ მოთვრო ბუჩქნარის ფონზე მუქი ლაქა გავარჩიე. ეს საყმარისი იყო, რომ ჩახსიმა დაიშუშა. გაისმა შემაზარები ღრიალი.

გაიფიქრე, როგორ გააკეთა ღომმა რამდენიმე ნახტომი. მერე ბუჩქებთან რამდენიმეჯერ მოხეხა ხმაშალადი კენჭის. მერე ცხცე შეწყდა. ამისობაში გათენდა კიდევ. სისხლიან მკვალზე, ბუჩქის გარშემო რამდენიმე ნახტომს გადადგამს კი ვერ მოვასწარა, რომ მოულოდნელობისაგან ვავშუენდი. პირდაპირ ჩემს წინ, თითქმის ნახტომისთვის ეშვადგებო, იქნა უზარატარი ღომი. დაჯავიერდი და მივხვდი — იგი ვაგვეულებდი იყო. ორი ტყვია მიზანში მოხვედრისათვის: ერთი — მარცხენა ბეჭეში, მეორე — უცანა ფეხში. ასეთი ნაწიადიერი კაცს შეიძლება ენამყარა. მხეცის სიგრძეს ცვირის წვეტიდან კედლის ბოლომდე ცხრა ფუტისა და რვა ფეხის ფერიდა. ხანაცუ მის გადასატანად რვა კაცი დაგვიჭირდა. საწყენი იყო, რომ ტყავი ეკლიან მესტრზე დაფუთოდა, რომლის გადაღმავა თავისი ნადავლით მზირად უხდებოდა კაცებთან.

მაგრამ არ იფიქროთ, რომ ამ ღომის სიკვდილით დამთავრდა ყველა სასუბრობა. 27 დეკემბრის დღით საზარელმა უვირილმა გახადოდა. იგი ახლოდან მოისმა, ჩემს ღობის მხრიდან, სადაც ხის ქვეშ მსუშებს ძინანი. ამ უვირილით მივხვდი, რომ მათ ადებსა ღომი. კაცებთან, როგორც ჩანს, ახლომხალღი დეხეტებოდა, რადგან ძლიით ამ ხისა და კარების ახლოს მისი თათების ნაკვალევი ვნახეთ.

მეორე საღამოს ამ ხეზე მოვიკადავთ იმ იმედით, რომ ღომი მეორედ დეხდებოდა თავისი განზრახვის შესრულებას. ღამე მარცხენადად დაიწყო. ვინაიდან ჩემს საფუშავზე ახლოსი ხელი კინადამ დავაად ტრეზე შეგობვეული შუაშიან გველს. ადვილი წარმისადგენია, თუ რა სისწრაფით დავკორდი ძირს. ერთ-ერთმა მუშამ გრძელი ჰოკით იქვე ვაგველიტა გველი. ბედზე, ღამე უღრბულოდ იყო და მოვარე ირაველი უველიფერს დღისათვის ანათებდა, უჭრადღებით ვიჭრებოდი, მაგრამ საინტერესო ვერაფერი აღმოვაჩინე. უფლებ მომეჩვენა, რომ ხის მახლობლად დამაბუ ბუჩქნარში ვიკვდი მოჭრაობდა. დავინებით დავაკვირდი და მივხვდი, რომ ეს იყო კაცებთანა ღომი, რომელიც ფრთხილად გვითავალაულებდა.

ხე აქამდე მისხვრი ბუჩქნარით გარშემოვლებულ, ვაშლი აღვალე და ვა. სანახაობა ბუშმარითად წარბაქი იყო — თვალს ვადევიანად მხეცს, რომელიც ჰურდულად გვეპარებოდა.

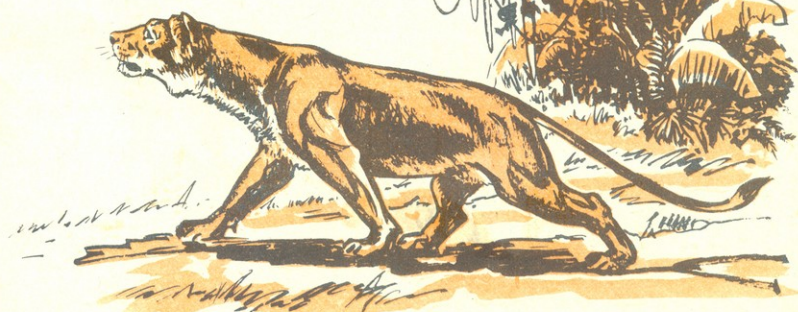
დავაიკვდი, სანამ სულ ახლოს მოვიდოდა, დაახლოებით ოც იარღზე, და ვესროლე. მხეცი საზარელი ღრიალით გადატრიალდა და დიდი ნახტომებით გაიქცა. სანამ თვალს მიეფარებოდა, ავტომატური შაშხანის სამი ჭერი დავადევენი.

მოთომენლად ველოდით გათენებას და, როგორც კი ბუჩქნარის ველმა სხემა გამოანათა, ღომის საძებნელად ვავშუებო. სწრაფად მივდიოდი — მტაცებელმა ნათელი სისხლიანი კვალი დატოვა. მიღის შეთოვდე არც კი გავგვეულო, რომ ჩვენს წინ მჩისხანე ღრენა გაისმა. ბუჩქების შორის ფრთხილად შეიხვედი და ეშვებუარტეილო კაცებთანა დავინახე. გულმოღვიწეად დავუშინე და ვესროლე. მხეცი შეტბა და ჩვენსენ ვადგობტა. მე კვლავ ვესროლე. იგი დაცხა, მაგრამ წაწედი იხეე წაბობტა და სწრაფად, რამდენდაც ჰრილობა ამის საშუალებას აძლევდა, ჩვენსენ დავიჭრა. მესამე ტყვია მიზანს ასცადა ხელი „მარტინისკენ“ წავიდე, იხედი მქონდა ამ კარბინით ბოლოს მოუფუთებდი მხეცს, მაგრამ ვერც თოფი ვნახე და ვერც საჭურველს მჭირთავდი. ღომის ბოლო საშობი ნახტომი შედმოწეფითი დიდი გამოცდა იყო მხლებლისათვის, რომელიც ამ ღრის კარბინიანად უყველ მაღალ ხეზე შესეკუბებულიყო. სხვა გზა არ მქონდა და მეც ხისაკენ ვაგვიქეცი. ღომისთვის უცანა ფეხები რომ არ მომჩრტევა ტყეც, ცოცხლებდი, კარგ ღრის გავატარებინებდა მიხუხედავად იმისა, რომ კოვლობდა მინე ძლივს, ერთი ფეხითადა მიგანწარი ხესთან. როდესაც ღომი მივხვდი, რომ დავიჭარე, კოვლობის ვიჭმართა ტყვიანაკენ, მხლებლის კარბინი გამოვარევი და პირველივე ენება ღომისთვის სასიკვდილო აღმოჩინდა.

მხეცის სიგრძეს ცვირის წვეტიდან კვდამდე შეადგენდა ცხრა ფუტისა და ოცს ფეხის, მაგრამ როგორც მის შეგობხარს ხანაც ტყავი ეკალხლართისისაგან მთლად დაეკარტული მქონდა.

მეორე „მეშაქის“ მოკლეს ამხავი მიედი ოქვს დღის სისწრაფით მიედი. ადგალობრივი მცხოვრებნი უყველი მხრიდან მოდიოდნენ, რათა ენახათ ნაწიადიერი და „მეშაქების მკვლელები“, როგორც ისინი მესამხლად. ცვალოდ ვაქცეულმა მუშებთან დაბრუნება იწყეს და მაღლ გზის მენებელობადა ვანახლდა.

თარგმნა მანანა ქავთარაძემ.

ჩემი
გადაწყვეტილი
დაპაღვის დღე

დაბადების დღის აღნიშვნა დღეობა ხანა უკვე ტრადიციად იქცა და ჩვენს ყოველცხოვრებაში საპატიო ადგილს იჭერს.

დაბადების დღეზე საშუალება გვძლევთ ოჯახურ გარემოში თავი მოუყუროთ თქვენს თანატოლებს, ნათესავ თუ მეზობელ ბავშვებს, მზიარულად გაატაროთ დრო და უფრო კარგად გაეცნოთ ყოველ მათგანს.

ასეთივე შესაძლებლობა იძლევათ თქვენს შრომებს, კარგად გაცერკენებ თუ რა ინტერესებით ხართ გამსჭვალული თქვენ და თქვენი ამხანაგები, რომ საჭიროების შემთხვევაში შესაფერისი რჩევადარჩევა მოგაკეთ და სწორად წარმართათ თქვენი ურთიერთ დამოკიდებულება.

ზოგიერთს ჰგონია, იმისათვის, რომ გადაიხადოს დაბადების დღე, საჭიროა მდიდრული სუფრა გაშალოს. ეს არაა სწორი. როგორც ცნობილია, პატარებს ერთ ადგილზე უმთქროლო ჯღობა მეტად უმძიმბთ, უფრო მეტად გართობა ეხალისებით. ამიტომ დღეობაზე პირველ ადგილს საჭელო არ უნდა იჭერდეს. უფრო მეტად უნდა იზრუნოთ იმაზე, თუ როგორ და რით გართობთ და გამზიარულით თქვენი სტუმრები.

დაბადების დღის მოწყობის ორგანიზაციაში, მშობლებთან ერთად, თქვენც უნდა მიიღოთ მონაწილეობა.

სტუმრების მოსვლის წინ საღობე-სასწალოდ უნდა გამოეწყობთ, მაგრამ ზომიერების დაცვით. (გასხივადღეთ, მასპინძელი ყოველთვის სადად უნდა გამოიყურებოდეს).

სტუმრების მზიარულად და პატივისცემით შეხვდით. აჩვენეთ სად ჩამოკიდონ პალტო, შემდეგ შეიყვანეთ

ოთახში და გააცანით უცნობ ამხანაგებს.

მაგიდისთან მოწვევამდე სტუმრები საუბრითა და სხვადასხვა თამაშობით შეგიძლიათ გართობთ. როცა ყველა მოიყრის თავს, ჩათთა და ტკბილეულით გაუმასპინძლოთ.

სხვადასხვა ბუტერბრითი, ნამცხვარი, მურაბა, კამფები, ხილი, ან რა უნდა ამწვენებდეს თქვენს სუფრას. დღის საათებში ჩაის ნაცვლად კაკოს ან ყავის მირთმევეც შეგიძლიათ.

სასმელის სახით სუფრაზე მხოლოდ ლიმონათი და სიტრო მიიტანეთ.

ზოგიერთი ბავშვი სუფრასთან შეზღუდულად გრძობს თავს, ვერ ბედავს საერთო ლანგრადან გადავიდეს საჭელო. ამიტომ კარგი იქნება, სუფრის გარშემო შემოსხდომის შემდეგ ყოველ მათგანს თქვენ თვითონ გადაუწყობთ თეფშზე საჭელო. ასეთ შემთხვევაში ყველამ თამამად იგრძნობენ თავს და უფრო კმაყოფილნი დარჩებიან.

კარგი იქნება თუ სუფრასთან მიწ-

ვეთა მზიარულსა და საინტერესო ხერხს მოიფიქრებთ, რადგან ბავშვები ამ შემთხვევაშიც მორცხვობას იჩენენ. ასე მაგალითად: თეფშების წინ განსაუფრებელი მოსაყვევი ბარათები დადეთ, რომელზეც იუმორისტულად იქნებათ გამოსახული ფრინველები. ცხოველები, ყვავილები, ხილი და ა. შ. ბავშვებს კი ბილეტები ჩამოურჩევთ. ბილეტები ნახატების შესაბამისად სახელები ეწერება, ასე მაგალითად: „თავლობარია დათუნია“, „ჩხუბის თავი მამლაყუნა“, „ჰოროკანა კაკაკი“, „ძილისეუდა ლღობი“ და სხვ. ამ ხერხის მომარჩევებით ბავშვები უფრო მზიარულად და თამამდ მოემბნან მაგა-

დასთან მათთვის განუთქონად აღდრეკლებს, უფრო ხალისიანად შეუღებუნან ქმას.

სუფრის მომსახურებისას ეცადეთ არცინ არ გამოარჩიოთ და ყველას ერთიანად მთავკითო ყურადღება.

მაგიდისთან წდომისას შეგიძლიათ მოწყობთ შეხვედნება, გართობა კომპოზიცია შეხვედნის დროს, ასევე მაგიდისად აღდომის შემდეგაც.

გართობა თვითმზიარობა და უხალისო გახდება, თუ წინასწარ არ გაიზარებთ როგორ წამართობთ იგი, თუ წინასწარ არ მოინახულებთ შესაფერის მასალას და თუ ყველას არ გახდით მის მონაწილედ.

ზინაში უფრო მეტად დასაშვებია ნაცვლად მოძიადი შვილი თამაშობები. აჯობებს ისეთი თამაშობა წამოიწყობთ, რომელსაც წრიული განლაგება ექნება, ამისათვის პატარა ოთახშიც შეიძლება ადგილის გამოქმნა.

თამაშისადმი ინტერესი გაძლიერდება, თუ გამარჩევბულის დასაჯილდობლად წინასწარ დათქვამთ რაიმე საჩუქარს.

სტუმრების გასამზიარებლად თამაშობათა მიყოლ ტურნირი შეგიძლიათ ჩაატაროთ, რომელშიც შეევა: გამოცანები, ვიქტორიანები, შერადარებულები, შეჭირბინებულები და სისწრაფები.

უბრლო თამაშობებით და საყუთარი ხელით დამზადებული ატრაქციონით შეგიძლიათ ბავშვების დაინტერესება და შექცევა, ზოგიერთ ხალხურ გასართობებსაც შეგიძლიათ მიმართოთ. ასე მაგალითად, მიმართეთ თუნდაც საყოველთაოდ ცნობილ თამაშს — „ვინ უფრო სწრაფად და ვინ უფრო მეტს დაასახელებს!“

ანდა გამოიყენეთ თამაშობა --- „სწრაფად გამოიყენეთ“.

თამაშობის ჩასატარებლად შევიძინეთ გამოიყენეთ ეს თუ ის ავეჯი და სამზარეულო ნივთიც, ასე მკაცრად:

სკამზე შებრუნებულად დადგით მეორე სკამი, ისე რომ ფეხები ზეით ჰქონდეს აწვერილი, გამოიტანეთ წინასწარ სქელი მეთელისაგან დამზადებული რგოლები და შეეჯიბრეთ ერთმანეთს თუ ვინ უფრო მოხერხებულად და მეტჯერ ჩამოაძვინებს სკამის ფეხზე ამ რგოლს.

ან სკამის საზურგეზე დაამარკეთ ცხავი ან საცერი, ისე რომ ძირითევენეც ჰქონდეს მოშვერილი. მოთამაშეს მიეცით 5 ცალი მოზრდილი დილი. იგი უნდა შეეცადოს 4-5 ნაბიჯის დაშორებიდან ეს დილები თითოთითოდ მოარტყას საცრის ან ცხავის ძირს, ისეთი ვარაუდით, რომ მათში სამი დილი მაინც ჩარჩეს.

ამის გაკეთება არც თუ ისე ადვილია. საცრის ან ცხავის ბადე დაჭიმულია და იგი ადვილად ირეკლავს დილებს. ამიტომაც ჰქვია ამ თამაშს „მხტუნავი დილი“.

დიდი ინტერესს გამოიწვევს თამაში „და იმ სახურგე საჩუქარი“.

უსასურგო სკამზე რაიმე საჩუქარი დადეთ (პატარა თოჯინა, რომელიმე სათამაშო, შოკოლადის ფოლა და სხვ.). ის, ვინც მოისურვებს საჩუქრის დამსახურებას, სკამს უჯან, ზურგშეშვეკვით დააყენეთ, აუხვიეთ თვალბი, შემდეგ მოსთხოვეთ წინ გადადგას თიხი ნაბიჯი, წრისებურად შემობრუნდეს. შემდეგ ერთი მოძრაობით კვლავ სკამისკენ წამოვიდეს და ხელის ვერტიკალური (ე. ი. ზევიდან ქვევით) მოძრაობით დაწვედს საჩუქარს. ამის გაკეთებაც არაა ადვილი, რადგან წრისებური შემობრუნებისას ხშირად კარგავენი ორიენტირებას და სკამის მიგნება

უნძლედათ, ეს კი დამსწრეებში სიცილს და მზიარულებას იწვევს.

მზიარულებასა და სიცილს გამოიწვევს აგრეთვე ატრაქციონი, რომლისთვისაც სახელად „ცხვირი“ შეურქმევით.

თითქმის ჩარჩობ ზედაპირით ნაჭერი და მასზე სასაცილო გამოჩენი ყველების ბავშვი დახატეთ, ოღონდ

ჩვეულებრივი არა, არამედ უცხვირო მუჟაოსაგან სამეუთბედისებური ფორმის ცხვირი დაამზადეთ. ცხვირს ქინძისთავი ჩაურკეთ, ნახატ კვლავზე ჩამოკიდეთ. მისგან 6-7 ნაბიჯის დაშორებით ბავშვი დააყენეთ. თვალბი ნაჭრით აუჯარიო, მარცხენა ხელი უქან ზურგზე შემოადებინეთ. შემდეგ უჯარნახეთ, რომ წინ წადეს ნაბიჯები და მარჯვენა ხელით, ისე რომ არ შეეხოს ნახატის ჩარჩოს, ცხვირი თავის ადგილზე დაამაგროს. რასაკვირველია, ამის შესრულება ძალიან ძნელია. ამიტომაც ეს თამაშს დაოდ ინტერესს იწვევს პატარებში. მეორე მხრივ კი — გულწრფელ სიცილსაც, რადგან უადვილო ადგილს დამაგრებული ცხვირი იქმონისტულ ნახატს კიდევ უფრო მეტად სასაცილოს ხდის.

უფრო საინტერესო იქნება კომპიუტერ შეჯიბრებებს საჩუქრების ლატარაში გათამაშებით დაავიჯონებთ.

გამარჯვებას მიადლწა? გამოიყენო გამოცანა ან შარადა? სწრაფად უქანსუბა გეოგრაფიულ ვიქტორინას? — გადაეცით ლატარის ბილეთი ნომრით; ოღონდ ყველა ბილეთი მოგებიანი უნდა იყოს. რაღებ ბილეთსაც დამსახურებს ბავშვი, იმდენი საჩუქარი უნდა მიიღოს. მათ შორის ერთი განსაკუთრებული და შერჩეული უნდა იყოს.

ამ შემთხვევაში ყველა ინტერესით ადენენებს თვალუურს ტირილის გათამაშებას; დანეტერესდება, თუ ვინ დათვლდა იმ განსაკუთრებულ საჩუქარს. ეს შეგვიამებელი მომენტი უსათუფლ ყველაზე უფრო გაცხოველებული და დამაბული იქნება.

პატრო თამაშობები როლი შეიტანენ თქვენს ზეიმში მზიარულებას. კარგი იქნება, ვასაქანი მისცეთ მხატვრულ თვითმოქმედებასაც — ექვდას, სიმღერას, მუსიკალური ნაწარმოების შესრულებას, მხატვრულ კოთხას, პატარა (მსახიობების) თუ ტანმოვარჯიშეების გამოსვლებს და სხვ.

ეცადეთ, გართობის თუ თამაშობების ჩატარებისას არც ერთი სტუმარი არ დაგარჩეთ მყარბდის როლში, ყველას მიადებინეთ მონაწილეობა თავისი უნარისა და შესაძლებლობის მიხედვით.

ჩვენი სურვილია ამ წერილის წაკითხვის შემდეგ, თქვენი დაბადების დღე თქვენს ოჯახში ტოლსწორებთან ღამაზე და გონიერი ვართობა შექმნევის ტრადიციულ აქციით, დამოუკიდებლად იმისაგან, თუ როგორი სურვისი გაუმსა შევლით.

ც. ელიგულაშვილი
ლ. პაიჭაძე

8707

მარიამა

ეს მოხდა დიდი ხნის წინათ.

იმ ქვეყანაში, რომელსაც მექსიკა ჰქვია ცხოვრობდნენ ინდიელები—ბრძენი და ძლიერი ხალხი. მაგრამ აი, ერთხელ, მათი მამა-პაპის მიწა-წყალზე მოვიდნენ თეთრკანიანი ადამიანები. ისინი ძლიერნი აღმოჩნდნენ, დამორჩილეს ინდიელები და აიძულეს ემსახურნათ მათთვის.

ერთხელ, რამდენიმე ხისმჭრელი ინდიელი მოელაპარაკა მეგობარ ზანგებს, რომლებიც თეთრმა ბატონებმა თან ჩამოიყვანეს შორეული აფრიკიდან, — გაქციოდნენ ბატონებს და თავი შეეფარებინათ უღრან ტყეში. მექსიკის ტყეში კი — ბალახი და ბურქები ისეთი მაღალია და ხეებიც ისე ახლო-ახლო დგანან ერთი მეორისაგან ტოტებგადაწული, რომ ადამიანს ძალიან უჭირს მის სიღრმეში გზის გაკვლევა.

და აი, ინდიელებმა და ზანგებმა ამ ტყეში მოძებნეს მინდორი. პალმის ტოტებისაგან და ფოთლებისაგან ააშენეს რამდენიმე ქოხი და შიგ დასახლდნენ. დამ-დამობით, რომ არ გაეყინოყვივნენ, ანთებდნენ ცეცხლს, შემოუსხდებოდნენ გარშემო, საუბრობდნენ თავიანთ ჭირვარაშუ და ღიინებდნენ სვედიან, ძალზე ხედიან სიმღერებს.

ალბათ იკითხავთ, რატომ არ იყო მხიარული ეს სიმღერაო, როდესაც ადამიანებს ართმევდნ საკუთარ მიწა-წყალს და თავისუფლებას, მათ ძალიან უჭირთ ცხოვრება ქვეყანად.

ყვავილებს, რომლებიც მათ ფეხქვეშ გაფენილიყვნენ, შუეს, რომელიც თავს დაკამკამებდათ, ხეებს, რომელიც მზისაკენ გაეწოდებინათ თავიანთი ტოტები, ქანს, რომელიც დაქროდა ტოტებს შორის, — ყველას ეცოდნებოდა საბრალო ადამიანთ, რომლებიც რომ ცხოვრობდნენ ტყეში. ყველას უნდოდა რბილი მინც გაუხარებინათ ისინი, და აი, რა მოხდა ერთხელ...

მომისმინეთ!

ეს ულაპარაკოდნენ ხაპოი

ის-ის იყო მზე ამოიწვერა და ვარდისფრად შეღება მთის მწვერვალები, რომ ახალგაზრდა ინდიელი, სახელად პერო

კეტცალი კატკუსის ნაყოფს მისსატყუად შევიდა დაბურულ ტყეში. ასე შორს იგი ჯერ არასოდეს შესულა.

უცბათ პერო კეტცალი გაოცებული შეჩერდა. მას მოეჩვენა, თითქმის ვიდაცა ლაპარაკობს.

ჯერ გონა, ქარი არხვედა და ეჭურჩულება მის კენწურობებს, მაგრამ როგორ სახტად დარჩა, როდესაც მიხვდა რომ ორი ხე ელაპარაკებოდა ერთმანეთს.

— ჩემო მეგობარო, — მიმართა მუხას — ახალგაზრდა ტანყინამა კედარმა, — მე შენზე მაღალი ვარ, ამიტომაც უფრო შორს ვინებდები და აი, გუშინ ისეთი რამ დავიანაზე, რომ მუწუხარებმა შემიპყრო.

— მომიყვი, საყვარელო კედარო, — გამოუპასუხა მუხა, მის ხმაში ისილიდა მიმი და ცნობისმოყვარება, — რა ნახე ასეთი?

— მზის ჩასვლის წინ, — დაიწყო კედარმა, — შევინებე გზისპირაზე რამდენიმე ინდიელი. მთელი დღე წელბაუმართავად მუშაობდნენ და ახლა, განაწამებში უსიტყოდ ისხდნენ და ისვენებდნენ. ინდიელები დამწუხრებულნი იყვნენ ინდიელები და მათი პირველი მეგობარი და დამცველი გაჩადა. მხოლოდ ამჟამად ბართლომე ზღვის გადღამა, აქედან ძალიან შორსა!

მუხამ ტოტები შეაჩხია და ჰკითხა: — ნუთუ ამჟვეყნად არავინაა, რომ მოეხმაროს ინდიელებს თავისუფლების მოპოვებაში?

— არის ასეთი ადამიანი — მას სახელად ბართლომე დე ლას კასისა ჰქვია. ჩაუბრა მათ საუბარში მიწის თხილი და უნებურად ყველამ ყური მიაყარო მის ლამაზ დაბალ ხმას, — თუმცა იგი ჩვენს მექსიკაში დამყრობლებთან ერთად მოვიდა, მაგრამ მან შეიყვარა ინდიელები და მათი პირველი მეგობარი და დამცველი გაჩადა. მხოლოდ ამჟამად ბართლომე ზღვის გადღამა, აქედან ძალიან შორსა!

— რატომ არ უნდა დაგეხმაროთ ჩვენ ინდიელებს? აი თუხდაც მე უხსოვარ დროიდან ვაძლევ მათ ყველაზე საუკეთესოს რაც გამაჩნია — ჩემს ნაყოფს, და გზობი ხალხიც გემრიელად მიირთმევენ მას.

— არც მე ჩამოვარები, — სთქვა ძლიერმა მანგოს ხემ, — ვის არ უყვარს ჩემი წინანი და ტკბილი ნაყოფი.

— ჩემი ტოტები მუდამ ახალგაზრდაა, ფოთლები კი მთელი წლის განმავლობაში მწვანე. ხალხი გვირგვინებს წუნას დაფ-

ნის ტოტისაგან, რათა შეამკონ ისინი, ვინც ბრძოლის ველისაგან გამარჯვებული დაბრუნდება.

— მოითინე! — შეაწყვეტინა ზეთისხილმა, — მგონია შენ ტყუილად ტრაპაზობ: აი, ხალხმა მოლოდ რომ დაივიწყოს ომი, რამდენად უკეთესი იქნებოდა! და თუ ვინმე უნდა იამაყოს ეს მე ვარ: ზეთისხილის შტო ყოველთვის მშვიდობის სიმბოლო იყო.

ზრახნი სიჩა

ზეთისხილს ლაპარაკი შეაწყვეტინა ბებერმა, ხშირფოთ-ლებიანმა სიხამმა, რომელიც უკვი ათას წელს იყო გადაცილებული. მისი ყრუ და მჭექარე ხმა გრავირებას მოკაგონებდათ.

— შეწყვიტეთ კამათო! — წამოიძახა სიხამმა, — ჩვენ ყველანი იმისთვის ვარსებობთ, რომ აღმოაჩინა არ უნდა იცოდეს თუ რა არის გაჭირვება და მწუხარება. ჩვენ მივძღვინით მათ ჩვენს ნაყოფს, ხისაგან ისინი იმენებენ სახლებს. ჩვენი ნაპობებისა და ტრტებით ანთავივთ კონკრეტულ თებზე ადამიანი. მაგრამ ახლა სხვა გააქვს საზრუნავი, რა მოვიგონოთ ისეთი, რომ ჩვენს ინდივიდებს ცხოვრება შეუმსუბუქდეს და სასიხარულო გაუხადეს?

ესმეო, გაუზრდელი გუარამო უკმაყოფილოდ გამოეხმაურა. — ახლა მაგისთვის ვიმტყვრე თავს, რითი გაჯახარო ადამიანები, სულ ერთია მაინც მაღლიერი არ დაგრჩებიან... ადამიანები გვჭირან შეუცოდებლად, ის კი არ იციან, რომ ჩვენც ვტყვრავთ ტანი!

— გასამარჯლოს მოლოდინში ადვილია კეთილი საქმის გაკეთება, მაგრამ ახეთი სიკეთე ჩააღ და არა ბიძს! — გაბრაზებით გაუცინა გუარამოს მსჯელობით გაოცებულ სანდალოსს, რომელიც ყველაზე ტანადი და ლამაზია ტყეში, — მე კი სისარულიც ვგმასაურები ინდივიდებს მხოლოდ იმიტომ, რომ ქვეყნად არ არის ადამიანთა მოდგამაზე უფრო ბრძენი და შესანიშნავი მოდგამა! — ამ სიტყვებთან მან შეაგება თავისი ტრტები მზის ოქრის წვიმას, რომელიც აღწევდა მწვანე ბარდებს შორის.

ჯალონსური ბის საილუმინაცია

აი, როგორი საუბარი მოისმინა პერო კეცელამა ტყეში. სულგანაბული უძვდიდა, თუ რა მონდებოდა შემდეგ, სხეში განაჯარბდნენ დაჯას, მხოლოდ ერთადერთი ორმიგილოდ დგუნდა რაღაცაზე ჩაფიქრებულ, მაგრამ ბოლოს ისიც ჩაერია ტყის ძმების საუბარში. მას შემთხვეული ხმა ჰქონდა, რადგან ორმიგილოდ მიჩვეული არ იყო ადნენ მსმენელთან ლაპარაკს.

სიხარულე გითხრათ, იგი პირველად გამოდიოდა ტყის ქერბაზე.

— მეგობრებო, — დაიწყო ორმიგილოდ, — მე ვეთანხმები ბებერ სიხის და ჩვენს ლამაზ სახდალოსს.

მათი სიტყვები გულის სიღრმეში ჩაშვდა და ამაღლედა. გადაყვივრტე ერთი საიდუმლოება გაიგმინილთ... დიდი ხანია ვაგრძობებ ჩემს ფესვებში მუსიკის პანტებს, რომელიც ბუნებაშია გაბნეული. სამწუხაროა, რომ წინათ ეს შესანიშნავი მუსიკა გამოძახილის შემდეგ ტყულ-ურბაროდ, სამუდამოდ იკარგებოდა. სამაგიეროდ, ახლა ფრთხილად ვინახავ ფრთხილთა ჭიკტიკას და ლურწმეში ჰარის სტეპას, ჩანჭერის ხმურს, რომელიც მალლიდან მოჩქეფს და იკარგება კლდეებს შორის. ორმიგილო ტოტით შეგებ თავის ფულურო ტანს, აი, აქაა შენახული ყველა ეს ხმა, ტყის მტარდის ღუღუნით დაწყებული და ჰარბუქის მძვინვარე ღმუღლით დამთავრებული.

ქოქოსის პალმამ, რომელიც ძალზე დაკავებული იყო, რადგან წყლით კვებავდა თავის ნაყოფს, თავი ვერ შეიკავა და ორმიგილოს შეეკითხა:

— არ შეიძლება ვიყოფეთ, რად გინდა შენ ეს მუსიკა? ვერ წარმომიდგენია, რა უნდა უყო მას...

ორმიგილოდ მოწყენით შეხედა მიუხევედრელ პალმას და უპასუხა:

— ჩემო დაო, შენ მხოლოდ იმაზე ფიქრობ. უწყლობისაგან არ გაბნებ შენი კაკლები, რომელიც მხოლოდ მწოფე და წყინიანი მოსწონს ადამიანს. მაგრამ შენ არ იცი, მხოლოდ შიშოლის დაცხრობა არ ნიშნავს ყველაფერს. ხალხი მხოლოდ მაშინ გრძნობს ბედნიერად თავს, როდესაც სულიერად ნათელი და მხიარულია და მე ვთვნივთ მივცე მათ ეს სისარული! ისინი იბოვნიან მას ჩემს ტანში, სადაც ასე ბევრია მუსიკა, სადაც დამალულია ტყის მარადიული სიმღერები.

ორმიგილოდ ამოიხორა თავისი ტოტებით და იმ წამსვე დაიარსა მშვენიერი პანტები. აღტაცებისა და გაოცების ჩურჩული გაისმა ბურქებსა და ხეებს შორის. თითქმის ტყეში უჩინარი მუსიკა უწყევდა... ორმიგილო კი, გახარებული იმ შთაბეჭდილებით, რომელიც მან მოახდინა, გამოსცემა სხვადასხვა ხმებს. ეს ხმები მიყურავდა შორს, ზოგი ნახი და მშვენიერი, ზოგი კი მწუხარებით აღესაყ...

ორმიგილოდ დადუნდა, პერო კეცელი, რომელიც ხეებს შორის იყო მიმალული, ვერ კიდევ ვინც ვერ მოხლოდეს აღტაცებისაგან. იგი დიდას იდგა გაუნძრევლად სულ დააივიწყა კაცული ნაყოფი, რომლისთვისაც მოვიდა აქ. ბოლოს გამოევიწყა და გამოვიდა უღრანი ტყიდან. გულში სისარულს და სიმსუბუქეს გრძობდა...

პერო კეტცალი მიბაძებდა სურნელოვანი ტრედი ფოთლებს ხალიჩაზე. ეს ხეების სამაღლობელი იყო ორმიგილოს საოცარი მუსიკის გამო, თავს უხრიდნენ მას და მიწაზე ყვავილებს უყრდნენ, მორცხვი ორმიგილო უხერხულად დებულობდა მათ ჭებანს და მილოცებდა...

დაღამდა. პერო კეტცალი ჩქარო სიარულისაკენ ძლიერს სუნთქავდა. შინ დაბრუნებულ შემოფოთებული უცადინენ მისი მშობლები და მეგობრები. ისინი ფიჭობრები ალბათ მიხეცებმა დაფლითეს ბიჭი, რადგან უამრავი მხეცი ბუდობს ტყეში.

პერო კეტცალს არც კი მოუცვია შეკითხვისათვის, ისე დაიწყო მოყოლა. თვლები უბრწყინავდა, ხმა კი უწყვეტობდა დაღლილობისა და მღელვარებისაგან. ინდიელები ბიჭს გამოცდილად, უნდობლად უსმენდნენ. როდესაც პერო კეტცალმა მიმოიხოვა, რომ ახლავდ გაყოლოდნენ იმ ადგილას, სადაც მოისინია ეს შესანიშნავი მუსიკა და დატყაბა კიდევ ამ ხმებით, ყველამ იფიქრა, რომ ბიჭი ჭკუაზე შეეცდარაო. დიდის ვაი-ვაგაბიხით გააჩერეს ბიჭი იმ ღამეს სასლოში ინდიელები შეპირდნენ, რომ მეორე დღეს წავიდადნენ ტყეში... ახლა კი ეჭვი აღარ ეპარებოდათ, რომ პერო კეტცალი ტყეში იყო შემცდარი.

როგორ მოხარს ინდიელთაგან ორმიგილო

ოღნავ ინათა, ჯერ მზეს ვერც კი მოესწრო ხეებს შორის ამცურებმა, რომ პერო კეტცალი უკვე ფხვზე იყო. არც კი უსაუზნია, შურდულოვით გავარდა ტყეში. ოი, საკვირველებე! მისი მილოდინი არ გამართლდა. იმ ადგილას, სადაც იგი გუშინ იმალებოდა; აღარ ისმოდა ჯადოსნური მუსიკა. ტყეში

სირუჲ სუფვდა. ორმიგილო ღრმად ჩაფიქრებული იდგებოდა თითქოს და წინა დღით მას არ შეესრულებინოს ის ნაზი სიძღვრები.

თითქოს, აჲ, მაყვლის ბუჩქებში, დაკარგა თავისი გულიო, ისე დაბორიადიდა თავდაზრდილი და აფორაბებული პერო კეტცალი წინ და უკან ბილიოზე, რომელსაც ჯადოსნურ ხესთან მიჰყავდა. დახმელებისას ნახეს მეგობრებმა პერო. იგი იჯდა, ბრინჯაოსფერ მუზოსთავს ნიკაპით დაყრდნობილი და შუბლმეკრული საღდაც, შორს იცქირებოდა, თითქოს ცდილობდა ტყის საიდუმლოების გამოცნობას. დროდადრო ყურს მიადებდა ორმიგილოს ძლიერ ფსევს. მამის კი ეჩვენებოდა, თითქოს ესმოდა მუსიკა, ისეთი ღამაზი და მწუსარე, რომ ჭკაბუს უნებრივდ თვალზემც ტრემლი ადგებოდა.

ინდიელები, რომლებმაც გადაწყვიტეს პერო კეტცალის გადაჩრება ამ გრძნეულებისაგან, სულაგანბული უთვალთვალეზდნენ მის ყოველ მოძრაობას. ბოლოს გაწავიხეს ჩაეჩინა. მამის კი მისი მეგობრები ბასრი ნაჯახებით გააფრთხილეს მისი მდგომარეობის შესახებ, და ზედმეტად მუხრან ნაჯახი მათ გადაწყვიტეს მოკლათ ეს ხე, რომელმაც როგორც ყველაზე უხუცესმა ინდიელმა თქვა, — გინება დაუკარგა პერო კეტცალს.

ნაჯახი ერჭობოდა ხის ტანში და ყოველ მოწვენაზე გაოცებულ ხალხს ესმოდა მწუხარე გალობა, თითქოს საღდაც ახლოს უცნობ მხეცკალურ ხელსაწყოზე უკრავდა ვიღაც. მიხედნენ, რომ ეს ხმები, რომელიც ტირილს ჰკავდა, მიდიოდა დაჭირილი ხის ტანთან, ინდიელებს შეეშინდათ და გაქცევა დააპირეს, ამ დროს პერო კეტცალი გაღვივდა, როდესაც დაინახა, თუ რა დღემც ირავდოთ მისი ხე, სივარდა და ხელი შემოხვია მის მხსხე ტანს.

აჲ კი მოხდა — ყველაზე უსიყარ რამ! — მან გაიკეთა წყნარი ჩქრჩული: — მომჭერიო, მომჭერიო ჩქარა! წაიღეთ ჩემი ტანი, რომელშიაც ასე ბევრი მუსიკაა!

ორმიგილოს სიძღვარა

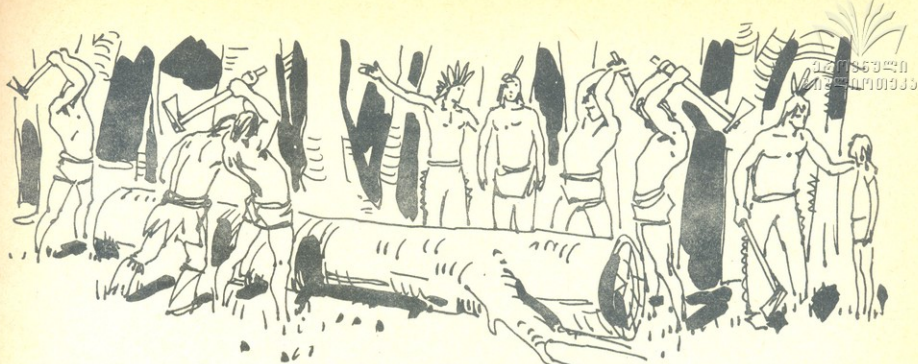
პერო კეტცალი აჩქარებდა ინდიელებს, — თუკენ ორმიგილოს სასიკვდილო ტრილობა მიაციებთ, — უხარხა, — ბარემ დაბოლოვებთ დაწყებულ საქმე და გაათავისუფლეთ საბარალო ხე ტენჯვისაგან!

ინდიელებმა დაუჯერეს ჭკაბუს და ძირს დაეცემული ორმიგილო, ნაწილ-ნაწილ დაჩეხეს. ჯადოსნური ხის ნატეხები ფრთხილად წაიღეს თავიანთ ქოხებში.

მეორე დღეს კი პერო კეტცალმა ხის ნაჭრებისაგან გამოთალა აპარა ფიცრები, როდესაც ამ ფიცრებს ჯოხს დაარტყამდა, ისმოდა ნაზი, მწუსარე და მშვენიერი ხმები.

ინდიელები გასწმეომეფივინენ პერო კეტცალს: ყველას სურდა მისმენა, როგორ უკრავდა ის თავის ფიცარზე. ახლა უკვე აღარაინ არ თვლიდა მას გიჟად, პირიქით, ყველა მოწონებოდა უტკებოდა პერო კეტცალს და დროდადრო უმასპინძლებდნენ კემრიელი ხილოთ.

იმ დღიდან ჭკაბუს არ ასვენებდა ფიჭვი, თუ როგორ ემცია ფიცრიდან გამოსული ხმა, უფრო მკაფიო და სუფთა ხმად? აი, ერთხელ, მან თავი მოუყარა მეგობრებს და აჩვენა მათ უბრალო შესაბეაობის ხელსაწყო, რამდენიმე ფიცარი ერთმანეთზე მიამატარა, რომელთა შორის ჩამოვიდებული იყო გოგრისა და ქოქისის კაკლისაგან გაკეთებული შედებილი ბოთლები.

თუმცა ინსტრუმენტის მოწყობილობა არ იყო ოსტატური, მაგრამ როგორც კი პერო კეტცალი დაკვრას დაიწყებდა, ის-მოდა სიმღერები, რომელიც მოგვაგონებდა ტყეში მცხოვრებ ფრინველთა გალობას.

მარიზა

ამბობენ, რომ ზანგები, რომლებიც ინდიელებთან ერთად იმალებოდნენ ულრან ტყეში, ამ ინსტრუმენტს „მარიზას“ ეძახდნენო თავიანთი შორეული სამშობლოს აფრიკის მოსაგონრად, სადაც მარიზას დოღს ეძახიან.

მარიზას დაბადებით ძალზე გაიხარეს ინდიელებმა და ზანგებმა. თუმცა მტრებმა დამარცხეს ისინი, წაართვეს სიმ-

დიდრე და ძალუფლება, მაგრამ დამარცხებულებს შერათ მარიზა, რომელიც მათთან ერთად ტიროდა და მღეროდა თავისუფლებაზე და სამშობლო მიწა-წყალზე, სადაც ქაფურის ხეები ყვებიან...

ჩვენ, თქვენთან ერთად გვიმღერის მარიზა, რომელმაც იმალება ჯადოსნური ძალა. მარიზას მწუხარე ამოკენსით ისინი მოგვითხრობენ, როგორი ძლიერი და მშვენიერი იყო ოდესღაც მათი ხალხი.

თარგმან მარიამ აბიასვილიმ
ნახ. დ. ხახუტაშვილისა

რთველის მოჭობიზში

მალე მუხა გავიღოღებამ,
ბზა დარჩება მწვანედ:
სულ ცოტა და დახუნძლული
საფერავი ბრძანებს:
«რთველი ჩქარა, ჩქარა რთველი,
საკრფელში ჩქარა.»
დაუბერავს ზუნა ქარი,
ფერს შეიცვლის ჩალაა.
რა თქმა უნდა, ნიკა ბაპას,
გაუჩნდება საქმე,
გაახლდება ძველი ხაპი,
ქვევრს შოაძრობს სარქველს.
და ხელი ხელს ენაცვლება,
მარჯვნივ, მერე მარცხნივ,
მერმე ხელში შეაცვდება,
სულ ახალი სარცხი.
მერე რთველი მხიარული
და ცალხელა მზერე;
მერე ქვევრი მხიარული...
და ჩურჩხილა მზერე...

ვერსად ნახო თუნდ ქვეყანა
მოიარო მთელი, —
ჩვენს კოლექტივს რომ ექნება,
იმისთანა რთველი...
ჯერ კი დავალთ ხალათებით,
ტყვე კვლავ მოჩანს მწვანედ:
სულ ცოტაც და, — ჩქარა რთველი, —
საფერავი ბრძანებს.

აირლო კობრიძე

აპიდრაკო სამყაროს გვირგვინის ტახტისათვის დიდი მატჩის თამაში მხოლოდ რჩეულთა ხვედრია. ამ ბედნიერთა რიცხვს ეკუთვნის ნონა გაფრინდაშვილიც, რომელმაც 20 წლის ასაკში უკან ჩამოტოვა თანამედროვე მოჭადრაკეთა საუკეთესო წარმომადგენლები. ამიტომ თვით მსოფლიო ჩემპიონმა ე. ბიკოვამ აღიარა, რომ მას ბრძოლა ექნება ღირსეულთა შორის ღირსეულ მეტოქეთან. მან ისიც თქვა, რომ მატჩი ახანაკლებ მიმზიდელი იქნება, ვიდრე ბოტინიკტალის მატჩები იყო. ამას მსოფლიოს ჩემპიონი ხსნის აზით, რომ საბჭოთა ჭადრაკის ისტორიაში ჯერ არ გვეყოლია ნონა გაფრინდაშვილის მსგავსი ახალგაზრდა, ასეთი დიდი საქადრაკო შესაძლებლობით.

ჩვენი ღრმა რწმენით, ელისაბედ ბიკოვა, ყველაზე ღირსეული მსოფლიო ჩემპიონია იგია მენჩიკის შემდეგ. 1953 წელს ვერა გამედვა "საჭადრაკო ტახტზე, რის შემდეგ ორჯერ, 1957 და 1959 წლებში დაიკავა თავისი ტიტული ოლა რუბცოვასთან და ყირა ზორიანთან ორთაბრძოლაში. ორჯერ მატჩში, განსაკუთრებით კირა ზორიანთან, მსოფლიო ჩემპიონმა გამოთქვა სამატჩო მეტოქეობის საუკეთესო ჩამოტოვა და შემანინავი მომზადება, ხასიათის სიმტკიცე და გამძლეობა. არ უნდა დაგავიწყდეს, რომ სატურნირო ბრძოლა სამატჩოსაგან ბევრად განსხვავდება. ტურნირში მთავარ მეტოქეთან დაპირისპირება შეიძლება ანაზღაურდეს შედარებით სუსტ პარტნიორთან მოგებით და მაინც პირველ ადგილზე გახვიდეს. მაგრამ მატჩში არ არის ამის შესაძლებლობა. მასხსად-

მე, ორთაბრძოლაში აუცილებელია ფსიქოლოგიური სიმტკიცე, ნებისყოფა და რწმენა საკუთარი ძალებისადმი. ჩამოვლილი თვისებები ნონა გაფრინდაშვილსაც უნდა გაჩაჩი, მაგრამ მას ხომ არც ერთხელ არ უთამაშია მატჩი, არ ჰქონდა ასეთი სახის შეჯიბრების გამოცდილება. ამიტომაც, რომ მან თავის მეტოქელ მიხეილ შიშოვთან ერთად მიზნად დღისასა და კიდევაც გაეცნო სამატჩო ბრძოლას რამდენიმე ძლიერ მეტოქესთან (მატაბტ ავებთანაჟ კი) შეხვედრებში.

როგორი მოჭადრაკე ელისაბედ ბიკოვა? როგორი გეზით მიჰყავს თამაში? მსოფლიო ჩემპიონის თამაშის სტილი არ წარმოადგენს საიდუმლოებას. იგი მ. ბოტინიკის მიმდევარია. მას უყვარს პოზიციური ბრძოლა, იტაცებს ნელი, აუჩქარებელი მანევრები, თამაში სუსტ უჯრებზე, ყოველგვარი ტაქტიკური გაითიულებები არ გაერზე. რაკი იგი დიდი მოთმინების მოჭადრაკეა სიამოვნებით თამაშობს თანაბარ, საყაბო პოზიციებს. მას ამ შემთხვევაში აინტერესებს პოზიციური მანევრები. ასეთ თამაშს ხშირად წონასწორობიდან გამოჰყვება ახალგაზრდა მოჭადრაკეები, რომელთა სტიქიაა მხოლოდ შეტევა და კომპინაციები. ცხადია, მსოფლიო ჩემპიონს უყვარს დაბოლოება თამაშში, ყოფილა შემთხვევა, როცა მას ერთიდაიგივე დაბოლოება ათ საათზე მეტი ხანი უთამაშია. მაგრამ ე. ბიკოვას ძირითადი ნაკლი ისაა, რომ იგი ვერ იტანს ტაქტიკურ ბრძოლას, კომპინაციებს.

ნონა გაფრინდაშვილი მეტად შეუპოვარი მეტოქეობაა. მან არ იცის რა ნებისყოფის მოდელია, სიმბადალე. პირიქით, წაგება მას სასტიკად აზარაზებს, აღფრქვს „შურისძიებ-

ბით“. ამიტომაც რომ მის პრაქტიკაში თითბზე დაითვლება „გროსმაისტრიული ჭიშების“ ტიტული, როგორც ახალგაზრდას, ნონა გაფრინდაშვილს იტაცებს მგზნებარე, კომპინაციური თამაში. მას კიდევ აქვს ამის მონაცემები: გამჭრიახი საქადრაკო „თვლილი“, ალღო, სწრაფი რეაქტია, გვირგვინის გამოაგარიშების ტექნიკა და ცოდნა... ამასთან იგი თამაში მეტოქეობა, რომელიც „მყერდოთ“ ეკვეთება ხოლომე „მტერს“. სწორავს პაიეს, ზოგჯერ ფეგურასაც რაღაც კონკრეტულსათვის, რომელსაც მხოლოდ თვითონ ხედავს. ამიტომ მოჭადრაკეთა წრეში ნონა აღიარებულია იერიშის ვირტუოზად. განცვიფრებას იწვევს თამაშის ვარუდების მძი უნარი, რომელიც შეიძლება შევადაროთ მ. ტოლისა და ვ. კარბინის ოსტატობას ამ სფეროში. ეს ისაა, რისთვის ნონა გაფრინდაშვილი აშკარად სჯობნის მსოფლიო ჩემპიონს.

მაგრამ პრეტენდენტის თამაშს გერჯერებულთა განაჩია ნაკლოვანებები, რაც თვითონაც იცის. იგი შედარებით მოისუსტებს პოზიციურ მანევრირებაში, დაბოლოებათა თამაშში, სტრატეგიული პოზიციების აგებაში. მას ვინ გაიმარჯვებს ე. ბიკოვა — ნ. გაფრინდაშვილის მატჩში? ამის თვინებას, ალბათ, ვერავინ გააკეთებს. ვარდა წინადა საქადრაკო და ფიზიკური მომზადებისა, მატჩის ბედობაზე დიდ გავლენას იქონიებს მეტოქეობა განწყობა, სპორტული ფორმა. ნ. გაფრინდაშვილი არ უნდა იყოს ცუდ ფორმაში. ვახვებულზე მან სპორტულს ვეთა პირველობაზე IV ადგილი დაიკავა და ისტატობის კანდიდატის ნონამ შეასრულა, ხოლო ზახვულში ბრწყინვალედ დაიკავა პირველი ადგილი ქალთა მე-3 ტრადიციულ საერთაშორისო ტურნირში.

ნონამ მ.5 ქულა უნდა მოაგროვოს რომ გახვდეს მსოფლიო ჩემპიონი, ხოლო ე. ბიკოვას 8 ქულა მოგროვებაც ყოფნის ჩემპიონობის შეინარუნებისათვის.

თ. გიორგაძე

სიყვარული

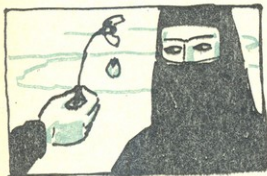
ერთ დღეს ნაზლიმ ერთი მოხუცი კაცი ნახა და ჰკითხა:

— რა არის სიყვარული?

მოხუციამ მიუგო:

— შეხედე იმ ყაყაჩოს... გუშინ ის გაიშალა. დღეს მას ყვავილები დასაცვიდა. ხვალ მისი სიმშენიერი სახამ მხოლოდ შხამიანი მარცვლებით საესე კოლოფი დარჩება. ასეთია სიყვარული.

ამ პასუხით ფრიალ შეშფოთებულ

ლი ქალიშვილი მოშორდა მოხუცს. მეორე დღეს ერთ ღუქანში შეამჩნია, რომ მძღუქნი ყაყაჩოს მარცვლებს სრცლდა.

— სადაცღო! — შეჰკვირა ნაზლიმ, — რომელი უბედურისათვის ამ ზაღებ ამ საშაშლავს?

მძღუქნიმ გადაიხარხარა.

— ეს მარცვლები, ქალიშვილო, მართალია. შხამს შეიცავს, მაგრამ მე მათგან ვხდი სურნელოვან და საამო ზეთს... ამას ცოდნა უნდა.

სინაეპილა

ოქადის ერთმა მეზაღემ, რომელსაც სახელიად აბდალაჰ ელ სამარი ერქვა, გადაწყვიტა გაეხარებოდა ჰეჯაზის¹ ცის ქვეშ ერთ-ერთი იმ საუცხოო ყვავილთაგანი, რომლითაც აღტაცებული იყო მოგზაური ქაბე ყაზიმი სენაქერიზის² სამეფოში.

მან სთხოვა ქაბეს: ამიწერე ზუს-

ტად იმ ყვავილის ფორმა და ფერიო. შემდეგ მუშაობას შეუდგა.

გავიდა საი წელი. ერთ დღეს, ზაზრის მოედანზე, აბდალაჰმა გამოაცხადა: შეგიძლიათ ნახოთ ჩემს ბაღში იშვიათი, უცხო ყვავილებიო.

ხეგრი აღმოჩნდა ცნობისმოყვარე. ბოლოს, აბდალაჰს ეწვია ქაბე ყაზიმი. იგი დაეთანხმა აბდალაჰს რომ ეს ყვავილები, სწორედ იმ ყვავილებს ჰგვანან, რომლებიც ასურენლოვანებენ ბაღებს ერთ ქალაქში (რომელიც დასახელა).

აბდალაჰს ფიქრადაც არ მოსვლია, რომ მისი მეგობრის მხედველობა შესრუტებულიყო ამ ხნის განმავლობაში, ანდა ის, რომ კეთილი ბუნების ქაბეი დამოიხიბაყენ იხრეზოლა; მან, დიდად გახარებულმა,

გადაწყვიტა შეედარებინა ეს ყვავილები მათ დებთან—იმ საიდუმლო ქვეყნის ყვავილებთან.

ერთ დღიას მოსულში³ სამმა კალიშვილმა იმოგ ბაღში სატყობიო გულჯანგმირული უცხოელთ.

— სალამი ჩემს ძმას! — შესძახა ტურამ დამცინავად. — საით მიდინარ ასეთი ჩქარი ნახიჯებით?

— ძალიან შორს... — მიუგო ზღარბმა, — იმ ბაღისაკენ, ამ ბორცვის ქვემოთ რომ ხედავ.

— გამოგყვები, — გადაწყვიტა ტურამ, — მაგრამ იმ პირობით, თუ ძლიერ სწრაფად არ ივლი...

პირველი მე რომ მივიღე იმ ბაღში? — შეეკითხა ზღარბი.

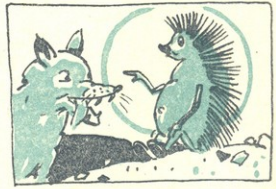
ტურამ თვალებით განგმირა ურცხვი ბაქია.

— თუ მიმასწრებ, აღთქმას ვეღბ, რომ ყოველდღე მოგართვა სადილი.

— გავსწოთ? — იკითხა ზღარბმა და, როგორც კი ეს სიტყვა წარმოთქვა, უმაღ ბურთად იქცა და დაგორდა ფერღობზე.

როცა ტურა გაექანა, ზღარბი კლდიდან კლდეზე გორებით უშვე ბაღში ჩაგორებულყო.

— განთავისუფლებ შენი აღთქმისაგან, ძმობილო, — უთხრა მას ზღარბმა, როცა აქოშინებულმა ტურამ მიიზინა.

შარი ჯ ზღარბი

ერთ ზღარბს, რომელიც ქვიანი ბორცვის ფერღობზე ძლივს ჩამოდიოდა, წინ ტურა შემოეცარა.

თარგმნა ს. ზუნდაძემ

ნახ. ე. ამბოქაძისა

¹ ჰეჯაზი, ანუ ჰეჯაზი—მხარეა დასავლეთ არაბეთში.
ასურეთის მეფე 705—681. ახალ წელთაღრიცხვაზედ.

³ ქალაქი ტრაყში.

საიპან წამოიყვანს სახეანოჩეხეი?

წალკა

ქსანი

საქართველოში ქალაქები, დაბები თუ სოფლები ხშირ შემთხვევაში მდინარის სახელიდან იღებდა თავის სახელწოდებას.

ამ შემთხვევაში კი ნაწილობრივ სხვა გარემოებასთან გვაქვს საქვე. დაბა წალკა მდებარეობს სამხრეთ საქართველოში, მდინარე ქციას სანაპიროზე.

ვახუშტის მოწმობით: „თრიალეთის საშუალას დის მდინარე — ქციად წოდებულა... ვინაღან აქცევს ზიდთა, რავდენიჲა მტკიცე ქეთთარისა იყოს, იმის გამო იწოდა“.

მართლაც, მდინარე ქცია, როგორც მთის ყველა მდინარე, ჩქარია და ადიდების დროს თავის ნაპირებზე აქცევდა ყველაფერს.

სახელწოდება „წალკა“ უხსოვარ დროიდან მოდის. იგი ისევე ძველია, როგორც ქცია. ძველად წალკის მცხოვრებნი მდინარე ქციას ნაპირებზე დასახლებულან. აქ შედარებით ვაყ ადგილები იყო. ამიტომ მდინარე ხშირად კალაპოტიდან გადადიოდა და წალკეადგ ხოლმე ნაპირებს.

ისტორიოსი ზაქარია გულისაშვილი თავის წერილში — „გარდაბნისა და გაჩინის საერისთონი და მთი ნაპირები“ — წერს: „წალკას ზედ შუაზედ ჩაუდის მდინარე ქცია. თვით სახელი წალკა კი ქართველებს უხსოვარ დროიდან მიუციათ. იმის გამო, რომ ქცია კალაპოტს აქ მეტი ვაყე ნაპირები აქვს და ადიდების დროს წალკეას ხოლმე მთელ არე-მარეს“.

როგორც ჩანს დაბის სახელწოდება „წალკა“ წარმოშობილია სიტყვიდან „წალკა“, ე. ი. მდინარე ქცია წალკეა მიღამო. სიტყვები წალკა, წაღკალი შედეგ გამოითქმოდა როგორც წალკა და დღეს ჩვენც დაბის სახელწოდებას ამნაირად ვამბობთ.

აღმოსავლეთ საქართველოში არც ბობს გეოგრაფიული ადგილი — ქსნის ხეობა. იქ მოედინება მდინარე ქსანი, რომელიც კავკასიონის მთებში, ყელის ტბაზე იღებს სათავეს.

ქსნის სახელწოდებას ატარებს სოფელი მტკვრისა და ქსნის შესართავში. აქვე მახლობლად, მაჟალ მთაზეა ისტორიული ციხე-სიმაგრე, რომელსაც ხალხი ხან მტკვრისა და ხან ქსნის ციხეა ეძახის.

შეილება ბევრმა არც კი იცოდეს, თუ საიდან წარმოადგა სახელწოდება ქსანი.

რკვევა, რომ სახელწოდება ქსანი წარმოდგება წონის ერთეულისაგან, რომელსაც ქსანი ჰქვია.

დღი ქართველი მწერალი და ენათმეცნიერი სულხან-საბა ორბელიანი ასე განმარტავს:

„ქსანი — ერთი თუხტი და თუხტის ნაოთხალი“. ცნობილი მეცნიერის დავით ზუბინაშვილის განმარტებით: „ქსანი — ერთი თუხტი ან სტილი ან 33 მისხალი ან შვიდი კვერცხის წონაა“.

განმომკვემენ, რომ დღესაც გუერიაში ქსანი უდრის 20 კვერცხის წონა.

საიდან და რატომ შეარქვა ხალხმა ამ ხეობას ქსანი ხეობა და მდინარეს ქსანი? ამას კარგად გვისჩნის ვახუშტი ბაგრატიონი, რომელიც შესანიშნავად იცნობდა არა მარტო საქართველოა ისტორიასა და გეოგრაფიას, არამედ ხალხურ სიტყვიერებასაც. ვახუშტი ბაგრატიონი წერს: „ხოლო მდინარემან ქსანმან მოიჲო სახელ“

ესრეთ რამეთუ მდინარე... სხვა მდინარეთა ერთი ქსანი“.

აქ იგულისხმება, რომ მდინარე ქსანი მტკვართან, ლიახთან, არავითარ შედარებით პატარაა. ამიტომ ხალხის შეხედულებით ქსანი მხოლოდ ერთი პატარა ნაწილია, ერთეულია საქართველოს დიდი მდინარეებისა. ეს სინამდვილეშიც ასეა.

ძველად ამ ხეობისა და მდინარის სახელწოდება გამოითქმოდა როგორც „ქსანი“, შემდეგ ქართული ენისათვის დამახასიათებელი, საკულტო ბგერების შენაცვლებით, ცალკეულად „ქსნად“ გადაქცა.

ალაზანი და იორა

ცნობილია ისიც, რომ მდინარეები: ალაზანი და იორა თავის სათავეს იღებენ კავკასიონის მთების ერთ განსტობაში, რომელსაც ალონი ეწოდება. სწორედ ამ სახელწოდებიდან მიიღო თავისი სახელი მდინარე ალაზანი. სახელი ალაზანი ნაწარმოებია მთის სახელწოდება ალონიდან. ჩვენს წინაპრებს ძველად იორასაც ალაზანი ეძახდნენ. მხოლოდ იმ განსხვავებით, რომ მას მკერე ალაზანი იხსენიებდნენ. შემდეგ ხალხმა ეს სახელი შეცვალა და მკერე ალაზანი იორა უწოდა, რადგან მიჩნეული იქნა, რომ მკერე ალაზანი შედარებით დიდი მდინარე ალაზნის ნაწილია. ხალხის წარმოდგენით, მდინარე ალაზანი იორა, ე. ი. ორად გადაიქცა. აქედან წარმოადგა მდინარე იორის სახელი.

ვახუშტი წერს: „ხოლო არს ქვეყანასა ამას შინა უღლდესნი მდინარეები ალაზანი, — ახუ იორა, რომელთა მოიგეს სახელი ალონის გამო, არამედ იორი გაორებისათვის. ვინათგან შეუთ სახელი ერთი იორა ამ მდინარეში“.

ასეთია სახელწოდებათა: ქსნის, წალკის, ალაზნისა და იორის წარმოშობის ისტორია.

3. სიღამონიძე

წიგნი ზეინი გეობარო

„ნაკადულმა“ დიდი სამსახური გაუწია ნორჩ პიონერებს, რაც პიონერების მიზლითყენა სერიაში გამოსცა რამდენიმე პატარა წიგნაკი: **ც. სახვამბო**, „ქორეთელი მოლაშქრენი“, **ე. ნორჩიანი**, „შუგანე ხელშეწყობი“, **ე. მჭედლიძის** „დადობი ვარსკვლავი“ და **გ. ნადარევიძის** „არდადეგების დღეები“.

„სახვამბო“ ქორეთელი მოლაშქრენი“ დაწერილია ქორეთელ მისწოდებულ დაუღალავ ძიებანსა და შრომასზე.

წიგნი ასასრებელია პიონერებისათვის გამოცდილების გაზიარების თვალსაზრისით.

ე. ნორჩიანის „შუგანე საგუშაგოები“ მოგვითხრობს თურქოლის რაიონის ზედა საზანის საშუალო სკოლის პიონერებს, რომლებმაც ჩამოაყალიბეს ბუნების დაცვის მუშაობა, შუგანე საგუშაგოები და საიუნიორლო გამწვევინების თავისი სოფელი.

ე. მჭედლიძის ნაწევრი „დადობი ვარსკვლავი“ მიუძღვნა ზესტაონის რაიონის სოფელ რკინის მფიდვლიანი სკოლის რაზმულს, რაზმულმა წარმატებით შეასრულა პირველი ორწულის დავალებანი და გამარჯვება მოიპოვა რესპუბლიკის რაზმულთა შორის გააღებულ შეჯიბრში „40.000“ კილომეტრი ორბიტალზე“. გამარჯვების ნიშ-

ანად სკოლის თავზე აიწო და-ლის ვარსკვლავი.

გ. ნადარევიძის ნარკვევი—„არდადეგების დღეები“— მოთხრობლია ანანსილი მეფე-სტრეტების, ტოპოტედილი მარ-ინელებისა და ანანსილი მეფე-რინელების სსახელად საქმიანობასზე.

1961 წლის შემოდგომაზე იუგოსლავიის საფროტო ქალაქ ვრნიჩკა—ბანიაში ჩატარდა ქალთა შორის მსოფლიო პირველობის პრეტენდენტთა IV ტურნირი ჰერაიკო. შეჯიბრებაზე თავი მოიყარა ამერიკის, აზიის, ცერობის ჩელომბა უძლიერესმა მოქალაქემ.

ტურნირი დასრულდა საბჭოთა მოჭადრეკების პრეზიდენტი გამარჯვებით, მათ დაიკავეს პირველი სამი საპრიზო ადგილი. პირველი ადგილი და მსოფლიო ჩემპიონ მიიყვანა მატჩის უღებმა მოიპოვა ოცე წლის ქართველი გოგონა ნონა გავრილდაშვილი.

„ნაკადულს“ მიერ გამოცემულ წიგნში—„დიდი პრბოლი პატარა ავარაზე“ ნ. გავრილდაშვილის მწერბული მიხედვით მოიხივებენ ვრნიჩკა—ბანიას ტურნირის, კერძოდ კი, ნონა გავრილდაშვილის თავისი შრომის, გულშემატკეურის თანამჭზარეი“ და დარბული აქვს თვტევი გიორგის ნარკვევი, გამარჯვებულნი.“

გამოვიდა ი. ტატიშვილის წიგნი—„ბრბენი და ტტია“, კრებულში შესულია სამი ზღაპარი: „ბატონშვილი და ამჭზღაპრე“, „ბრბენი და ტტია“, „მეფე და ხოლბო“.

იოსებ ტატიშვილი დაიბადა 1885 წელს ქალაქ თბილისში. მამისი გრიგოლი, პირველი ქართველი გრაფიკო იყო, მისი მხატვრული ნაწარმები ამჟინებდა ბერე მამინდელ წიგნსა და ეტრბას.

იოსებ ტატიშვილი მოთხრობის წერა ჯერ კიდევ ადრე, მოწარმების დროს დაიწყო. მისი პირველი მოთხრობა „წიგნი“ 1908 წელს დაიბედა ვაჭო-

„დრობაში“ და აქედან მოყოლებული ბტორბად თანამშრომლობდა ქართველ ყრბალ-ვაჭოთბში. ი. ტატიშვილის კალამს ეკუთვნის აგრეთვე რამდენიმე ზღაპარი. ამ ზღაპარში მოთხრობლია, თუ როგორ იმარჯვებს მოხერხებულობა, სიკეთე, გეკუა და ერთგულება.

იოსებ ტატიშვილი გარდაიცვალა 1952 წელს.

წიგნი გავრბეულია მხატვარ ლ. შენგელიას მიერ.

წიგნი საშობლოს გბრბულ ისტორიით დაინტრესებული ახალგაზრდა ბვერ საინტრესო და საგულისხმო მასალას იბოვის ამ წიგნში.

მ. კვინაძე

150 წელი გავიდა მას შემდეგ, რაც საფრანგების იმპერატორი ნაპოლეონ ბონაპარტეცქსასათბანი მხედრბული თავს დაესხა რუსებს. 1812 წლის სამამბული ობში მტრის წინააღმდეგ საბრბოლეულად მოელმა ტეკუანამ აიბა იარბლი, რუს-დაბიანების მხარდამხარ ვაჭკეკულბად იბრბოლენე ქართული ხალხის ზეილბენე.

ქართველია მინაწილეობა 1812 წლის სამამბული ობში ერთ-ერთი ათბული ფურტყელი. რუსი და ქართველი ხალხების დიდი მეგობრობის მატბიენე სწორედ ამ საკიბის მიედენე პრბლესორ ანბილეგას წმენი „ქართველები 1812 წლის სამამბული ობში“. ავტორი ისტორიულ წყაროებზე დაყრბნობთ გბიენდობა 1812 წლის სამამბული ობის მონაწილე ქართველების საბრბოლეო ამჭზება და შესამებულობის მიხედვით გვეტრბოს მასს ბიორგბვების, რუსების და ქართველების ერთობლივი საბრბოლო მოქმედება ბელს უწეზბდა და საიბედო საბრბელებზე აყენებდა ამ ობი ხალხის ისტორიულ მეგობრობის, რბმბელი ვანაკეკურბიბი საბჭოთა ხანაში გბიეფრბტეა.

მოსწავლეთა შეხვედრები

მატივერ ულო რედაქცია:

ზაფხულის არდადეგების დროს გავიცანი მოსკოვის მსოფლიოს ხალხია მეგობრობის უნივერსიტეტის სტუდენტი თაჯი ალი. შერეული აფრიკიდან. ჩვენ მალე დამეგობრდით. მან საჩუქრად გადმომცა რახლის ზღაპრები: წიგნი და თან მთხოვა, რომელზე უღაპარი მეთარგმნა და გამომეგზავნა თქვენთვის.

მე შევასრულე ზემო აფრიკელი მეგობრის თხოვნა.

მისაბ იზაბელაზვილი
თბილისის 32-ე საშუალო სკოლის VIII კლასის მოსწავლედ.

საფულე

ზღაპარი

ჯიმი იყო ღარიბი მენახშირის შვილი. ერთხელ ის იჯდა ხის ქვეშ ტირიდა. ამ დროს აქ ჩაირიდა ერთმა უცნობმა, რომელსაც ძალზე მდიდრულად ეცვა. მან გაიგონა ბავშვის გულამოსცინილი ტირილი და მიუახლოვდა.

ჩემო შვილო, რად ტირი ასე...

გულსაკლავად?—ჰკითხა მან პატარას. — დიდი ხნია, რაც დღეაჩემი ავდა, მაშინ ქალაქში გამომგზავნა მეთათიქსთან. რითა გამესტუმრე.

ბინა ვალი და იმ, დავკარგე საფულე. უცნობმა ჯიმიდან ამოიღო წითელი საფულე, რომელშიც ჩამდებოდა ოქროს მონეტა იყო, და უთხრა:

— ეს ხომ არ არის ის საფულე, რომელიც შენ დაკარგე?

— არა,—უპასუხა ჯიმი,—ჩემი არ იყო ასეთი ლამაზი და შიგ არც ოქროს მონეტები იყო.

— ესე იგი ეს არის,—თქვა უცნობმა და ამოიღო პატარა საფულე, რომელიც ბიჭისა იყო და უცნობს ებოვა.

— დიხ, ეს არის!—წამოიყვირა სიხარულთ ჯიმი.

უცნობმა მას მისცა საფულე და უთხრა:

— ჩემო ბიჭიო, იმისათვის, რომ შენ სიმართლე სთქვი, მე გაძღვე ჩემს საფულესაც, რომელშიც არის ოქროს მონეტები.

ასკენა

იქვე ჯირკვლე ჩამომგდარი, თოვლივით თეთრწვერა მოხუცი გამოველაპარაკა:

— ციხეზე იყავით, შვილებო? — და ყალიბით გაამოჩინე ჩვენ ერთმანეთს აღარ დავცადეთ, რაღაც არეულად ვუპასუხეთ და, თითქოს მისგან რაიმეს მოველოდით, ირგვლივ შემოვუსხედით. მოხუცივით, თითქოს მივიჩნევდით გულისანადგმს, დინჯად დაიწყეთ:

ქა ქვაში გამოთლილი კიბით ციხის ქონეურებზე ავრბივართ. რამდენსაზე ხანს მდებარედ ვდგევართ. ჩემს გინეზაში თანდათან დალაგდნენ სტრიქონები: —

„ციხეო თამარისაო, ციხეო თამარისაო, რამდენჯერ მოგისმენია ლამაზი გმირებისაო,

და ან შენს კედლებს რამდენჯერ, უნახავთ ბოძოლა ცხარეო, რამდენჯერ სისხლით მორწყულა გე შენი არემარეო...“

მოსაღამოვდა. დალილები, მაგრამ შთაბეჭდილებით აღსავსენი და კმაყოფილი ეგზრუნდებოდი მინისაკენ. დროდადრო ციხისაკენ ვიხედვით და ვიგონებთ პატარა ერის დიდ წარსულს...

შევიდით სოფელში. შევისვენეთ წყაროსთან და წყურვილი რომ მოვიკალით,

— გამოიონია ამ ციხეს დიდი ვაჟაკები ჰყოლია მცველად. ციხისაკენ კარგი ვაჟაკები ყოფილა, მას მტრის ისარი და ხმალი ვერას აკლებდა თურმედ და ხალხმა შეტყაველად ასკანიანი დააბრკა: ასი კაცი აქვს, ასკანა იგი, ერთი და ორი ისარი მას ვერას აკლებსო“ — ამბობდნენ ციხის მცველები მასზე.

და აი, ერთხელ, როცა მტრის კვლავ მოსწყურდა ჩვენი ხალხის სისხლი, კალიასათი შეოდო ჩვენს მხარეს. სამოთხეო გამაჩრვებისათვის ციხის აღება იყო საჭირო და მტრის ურდოებამაც იქეთ აიღეს გუნჯი. ასკანას, ციხის დასაცავად მცირე რაზმი შემორჩენოდა. ესაღია, მრავალრიცხოვან მტრს ამ რაზ-

მივეკვლიდით გზას და უკებ ჩვენს წინ, კვლიდნენ ხმაურით გადმომსკდარი მდინარის პირას, ამაყად აიზიდა ციხის კედლები. მიეუახლოვდით მას და, ხავს-მიკადებულმა უზარმაზარმა ლოდებმა გზა გადავიღობეს. ეტყობა, ამ ლოდებით გზა ჩაუხერხეს ციხის დამცველებმა მომხდურს. შევედივართ გალავანში

გვეკითხებიან-ვაპსუბოთ

მი თვეს დააკლებდა, მაგრამ ასკანა არ დაბნულა. მისი ბრძანებით მეომრებმა ციხესთან მისასვლელი ერთადერთი გზა ლოდებით ჩახერგეს და მთელი ძალებიც ამ გზის დასაცავად წარმოათეს.

ციხეს საიდუმლო ასასვლელი გზითაც კვირია, რომლის არსებობა მხოლოდ ასკანამ და მისმა ერთმა მეტროლმა იცოდნენ. ამ მეომარს თურმე ძალიან შურად ასკანას ვაგვაცობა და სულ იმის ცდაში ყოფილა, როგორმე დაესაკუთრებინა ასკანას ადგილი და სასვლელიც კი. და აი, მუხანათმა და ორგულმა დრო იხელთა: გასცა თავისი თანამომქმნი, მტერს გზა ასწავლა და გათენებისას ჩუმად აიყვანა ციხეში. დავიგინენ მძინარი ვაგვაცებს მოხმადრის და ერთიანად დახოცეს. გააფრთხილეს იბრძოდა ასკანა, შიშით შესეკრებოდნენ ქართველი გოლიათს და ის ანც იყო გასაკვირი, საცა ის გაჩნდებოდა, მოთიბული ბალახებით ცვილიდა მტერი. მაგრამ, ამა ერთი ათასთან რას გახდებოდა? ეს ასკანამაც იგრძნო. მან ბრძოლით უკან დაიხია, ციხის თავზე მიიქცა, იქ აღმართული დროშა მოხსნა, უბეში ჩახებტა და მერე, თითქოს ძალა შეემატათ, კვლავ თავგანწირვით ქვევთა, მტერს, მრავალ ადგილს დაჭრილი ვაეკაცი სისხლისაგან იცლებოდა, თანდათან აკლდებოდა ძალა, მაგრამ მრავალხედა მხალს ხელს მაინც არ უშვებდა... მტერს შეატყუო ასკანას მოღუბნება და ანით ისარგებლა, შეერთებული ძალით ერთად იხველეს და, სისხლისაგან თითქმის დაკლილი გოლიათი, ცხცხლად შეიპარეს...

მტერმა ცეცხლში დაწვა მიუსაჯა ასკანას...

მტერი გამარჯვებას ზეიმობდა. ქართული ვაეკაცი ხელ ცეცხლზე იწვოდა და მისთან ერთად იფრთხილებოდა დროშაც...

ერთ ხანს გაოგნებულნი ვისხდები, ყველა ჩვენივენი თავის ფეხის გაკაცად დუმილი ისევ მოხუცმა დაარტყია.

— მოდა, ჩემო შევიღებო. ხალხს არ ავიწყდება თავისი ბედნიერებისათვის მეტროლო გმირები. იმ გოლიათი გმირის სახელით უკვდავსყოფად ხალხმა ამ სოფელს ასკანა დაარქვა.

მ. კოპალაძემ

თბილისის 23-ე სა. სკოლის მეცრე კლასის მოსწავლე

ძალიან ვაგვიკა ბრუნებისა და ვლასოვის მსოფლიო რეკორდებმა. ვახოვე გვიპასუხობთ, სადამდე შეიძლება გაიხარდოს სპორტული რეკორდები და აქვს თუ არა სახლური ადამიანის ფიზიკურ შესაძლებლობას გვეწერენ სამგორის რაიონის სოფ. ორხევის მოსწავლეები.

არსებობს კი ზღვარი?

ჩვენს დროში რომ სპორტული მიღწევების ძალზე სწრაფად იზრდებოდა, ეს გასაკვირი არ უნდა იყოს. ადამიანმა არა მარტო ტექნიკაში და მეცნიერებაში, არამედ სპორტშიც დიდი წარმატება მოიპოვა უკანასკნელ ხანს. ეს იმას შედეგია, რომ დღეს განუზომლად გაიზარდა ცხოვრების დონე, მილიონობით ახალგაზრდა ჩაება სპორტში, რაც ახალი ტალანტების გამოვლინების დიდ შესაძლებლობას იძლევა; ამის გარდა, ფიზკულტურა და სპორტ დღეს მტკიცე მეცნიერულ საფუძველზე დაყრდნობილი. მჭვრთხილებში და სპორტმეცნიერებში უფროსი ხელოვნება რით სწავლობენ ადამიანის ფიზიკურ ლივობას, სპორტული წვრთნის საიდუმლოებას; აუშკობენებენ ვარჯიშის მეთოდებს, ტაქტიკას; წვრთნის პერიოდში ფართოდ იყენებენ მეცნიერების ახალ მიღწევებს.

სპორტულ დღეს მარტო ჩრდილთა გაართობის საშუალებაა როდია, იგი მილიონობით ადამიანთა დასვენების, განმარტობის შენაჩრუნების წყაროდ იქცა.

წინათ, ზიირი იყო შემთხვევით, როცა რომელიმე ახალი რეკორდი ისეთ სენსაციას იწვევდა, რომ მას დახატსურად, განუმეორებლად ფანტაზიადნენ ხოლმე და ათეული წლობით სიცოცხლეს უწინასწარ ვეტყველებდნენ; მაგრამ ახლა, მრავალმა მართლაც ფერომენალურმა სპორტულმა რეკორდებმა ცხადყო, რომ შემუშავებულა ზღვარი დაიღოს ადამიანის ფიზიკურ შესაძლებლობას. ამის მაგალითობ მრავა-

ლია. ხუთივედ წლის წინ, როდესაც ამერიკელმა ძალოსანმა ანდრესენმა სამედიის ჯამში ხუთასი კილოგრამი მოაგროვა, მსოფლიო პირის ხას რეკორდს 80 წლის სიცოცხლეს მაინც უწინასწარმეტყველებდა. მაგრამ ვაიდა რამდენიმე წელი და ექვსმა ძალოსანმა, მათ შორის სამმა სახეობა გოლიათმა; ვლასოვმა, უზობტინსკიმ და მედევედემ გაადააპარეს ამ შედეგს.

1912 წლის ოლიმპიურ თამაშებზე ევროპელებმა პირველად იხილეს ცურვის ახალი სტილი „ბრაისი“. მანველმა კონანოოკომ მაშინ 68 წამში გაკურა 100 მეტრი და ბარე 80 მეტრზე ჩამოიტოვა მოწინააღმდეგენი. ახლა მსოფლიო რეკორდი 100 მეტრზე თვისუფალი სტილით ცურვაში უკვე 51 წამს უდრის.

სულ რიოივედ წლის წინაა, რომის ოლიმპიურ თამაშებზე მოხსნეს ზანეი ჩეხი ოუენის ყველაზე „მოხუცი“ რეკორდი სიგრძეზე ტობაში 8,18 მეტრი. ხოლო სულ ახლანამ სამეობა სპორტსმენი ტურ-ოვანე ხიანი 8,82 მეტრზე გადახტა.

თით ბრუნშივედ არ აპარებს 2,28 მეტრზე შეჩერებას, მისი ზრტი, უმაღლეს წლებში საცხები შესაძლებელია დაძლიოს 2,60-2,28 მეტრი სიმაღლე.

ცხადია, ეს ისე არ უნდა ვაგივობო, თითქოს მართლაც არ არსებობდეს ადამიანის ფიზიკური შესაძლებლობის ზღვარი. ადამიანი ვერასოდეს გაასწრებს ავტომანქანას ან გემს, ვერც სახლს გადაახტება ვინმე, მაგრამ სპორტული რეკორდების ზრდა მაინც განუწყვეტლივ და მუდმივ იტრება, იგი არასოდეს შეწყდება.

წიწკაპით ბრძოლა

ქართული კერძებს უმოკლესობა წარმოუდგენელია წიწკაპის გარეშე წიწკაპი ირგავია. წიწკაპი და შავი სწორედ ეს არე წიწკაპი გაუმართეს ბრძოლა ინდიელებმა ესპანელებს 1932 წელს, მდინარე იორინო-კოსთან, სამხრეთ ამერიკაში.

ესპანელების შეიარაღებულ ძალებს სწრაფი ინდიელებისათვის გამანადგურებელი დარტყმა მიუყვებინათ. შევიდისრებიდა და შებენითი შეიარაღებული ინდიელები ელვდებოდნენ ესპანელების თავდასხმას, მაგრამ ისე მოხდა, რომ თვითონ შეუთეს პირველად ესპანელებს.

ესპანელებს ცინიურად ეციენებოდათ, როცა მათ ნელი ნაბიტი უხალციფებოდნენ ინდიელები. ყველაზე წინ მოდიოდა ორი ინდიელი. მათ ხელში ეჭირათ ტაყები, რომლებიც დახაკვ კვალი ადროდა.

ესპანელები კონტრშეტევებ გადაიდნენ. ქროდა ქარიორი ინდიელის ტავებობდა ამომავალი კვალი ქარს ესპანელებსაკენ მიჰქონდა. ესპანელებს აუტყდათ ზეგლება, თვალები ცოემლობით აეგსათ და უწესრიგოდ აირიფენ. ინდიელები გვერდზე ჩამოკიდებულნი მუტრქლიდან ჩაღვ ფხვნილს თანდათან უმატებდნენ ტაფებში, ყვამლავ იმატა...

ესპანელებმა ჩაიჩქინეს განუწყვეტელი ზეგლებით და ტრილობით სწორად ამ დროს მათ მთელი მირისხანებით შეუთეს ინდიელებმა.

მხარობელა ვახი, რომელმაც სულს შეუხვია ესპანელ დამპყრობლებს, წარმოიშობოდა წითელი წიწკაპის ფხვნილის დაწვის შედეგად. იმ დროს ესპანელები წიწკაპს არც კი იცნებდნენ.

ასე წარმატებით იყენებდნენ ამ ბოტანურულ სამხრეთ ამერიკის უძველესი მკვიდრი მოძალადეების წინააღმდეგ ბრძოლებში. ამჟამად კი წიწკაპი მოავალი ეროვნული კერძის ერთ-ერთი განუყრელი საწევრებეულია.

კიტრისუნა

არსებობს გადმოცემა, რომ ერთხელ პომიდვილი ხალხის ლეგენდარული გიჟი ტილ ულენშეიველი დასულა სასადილოში. დამკდრია, მაგრამ კერძი არ შეუყვებია. იცდა დასტებებოდა თორემ შემწვარი-მოხრავული კერძების სუნიო.

როცა სასადილოს მეპატრონეს შეუფხვინდა. რომ ულენშეიველი არაფერს არ იხოვოდა. კერძების სუნის ყლასათვის ფული მიუთხოვია ტილ ულენშეიველს გადაუხდია ფული „კარგ სუნსაც ფასი აქვს“ — უთქობოდა იგი. მართლაც, საჭმლის სუნს დიდი მნიშვნელობა აქვს აღმინახის კვების საქმეში: იგი უღვივებს მადს და აუფხვებებს საკვების შეთვისებას. ამიტომ არის, რომ საწ-

ლებლებს „საკვების მუსიკოსებს“ ეძახიან. „საკვების მუსიკოსები“ მრავალია: შავი და წითელი პილიპინი, იზგირო, მიხაკი, დარიჩინი, ქინძი, ცეცვილი, კამა და კიდევ ვინ მოთელის რამდენი.

აიღის მცენარე, რომლის სურნელება კიტრის სურნელს მოვავაგონებს. ამ მცენარეს „კიტრისუნას“ ეძახიან. მას ეძახიან, აგრეთვე, „მულის სიხარულს“, „მხიარულებას“, „ლხენას“.

რომელი ნატურალისტი პლანი წერდა, რომ კიტრისუნას ფოთლებს და ყვავილებს ყრიდნენ ღვიწკში, რათა კარგ გუნებაზე დამდავიყენენ სუფრაზე მსხლომნი. რომეველ მოლომქრეებს ლაშქრობის დროს აუყვებდნენ კიტრისუნას, რომ მათში აღეძრა ვაგამებდებოდა. კიტრისუნას იყენებდნენ მედიცინაშიც: სასტებების რევმატიზმის, კანის ავადმყოფობის, გულის ნერვოზის საწინააღმდეგოდ და სხვა. კიტრისუნა წინათ მოჰყავდათ, ეხლა კი მივიწყებულია. კარგი იქნება, თუ ამ სასარგებლო მცენარეს მოვაშენებთ ბაღებში.

დაკარგული მამა

ეს ამბავი 1820 წელს მოხდა. როდესაც ესპანეთის მეფეს მოახსენეს, რევოლუციის ერთ-ერთი ბეზადი სან-მარტინი ლიშას მიმართულებით დაიძრაო, იგი მიხებდა, რომ ესპანეთის პატრონობას პერუში ბოლო ედებოდა. შემოფოთებული მეფე საუკუნეების მანძილზე ნაპარკვე აურაცხელი მანდილის გადამაღვის სამზადისს შეუდგა. შეიდა კასრი ოქრო, ხუთი კასრი ვერცხლელი და ძვირფასი თვლითი სასეკ ერთი კასრი გემ „სანტა-ბარბარაში“ აიტანეს და პერუსაკენ გაუყუენეს გზას.

...რევოლუციონერთა ფლიტის როდით კორხენი მეთაურობდა, კორხელი ინგლისიდან იყო გამოტყუელი და ამერიკაში მებრძოდა კარიერას. როგორც კი კორხენმა განძის ვადამაღვის ამბავი გაიგო, აღმართა იალქანი ყველაზე სწრაფ-მაგალ ხომალდზე „სანტა-ბარბარას“ დაედგენა და ჩაიძრა კიდევაც იგი. მაგრამ ვადაჩრეილმა მუზღაუერებმა აცნობეს, რომ განძი ხმელეთზე ვადავაშლეთი. კორხენმა მოიქნა ადგილი, ოქრო-ვერცხლი ახალ ადგილზე გადამალა. მოკვლა თანმზლები მუზღაუერი ა ინგლისში გაიქცა. მალე იშოვა გემი და განძის წამოსაღებად გასწვია, მაგრამ გზაში ვარდაიყვალა. ამის შემდეგ ბეგრამ ეტება დაკარგული განძი, მაგრამ აღმდეგ მისი ასავალ-დასავალი ვერავინ გაიგო. ვარაუდობენ, რომ განძი ახლაც ხელუზლებლად ძვეს სადღაც.

ანა ნენხაძე

საქართველო

ქ

კვლავ თქვენგანმა იცის თუ სად არის არაღის ზღვა, მაგრამ ახლა, ახლა იცით, რომ ამ ზღვას ბევრი უცნაურობა ახასიათებს. არაღის ზღვას ადგილობრივი მცხოვრებლები „მწვანე ზღვა“ უწოდებენ და ის საესტეტი ამართლებს ამ სახელწოდებას. ზღვის წყალს პართიაც მომწვანო ფერი გადაკრავს.

ბოლო დღე და მოთავარი უცნაურობა ის არის, რომ არაღის ზღვა ანგარსო არ უწევს დედამიწის ბრუნვას. როგორც ცნობილია, ჩრდილოეთ ნახევარსფეროში მდინარეები და ზღვის დინებები მარცხენა იმხრობით არაღის ზღვა კი ამ კანონს არ ემორჩილება. მისი დინებები მობრუნებენ მარცხენა დედამიწის ბრუნვის საწინააღმდეგო.

მეორე უცნაურობა იმაში მდგომარეობს, რომ თუ კვილა ზღვის ადრამში უანგბადი თანდათანობით მცირდება. აქ მარტივია მატკობის. ან ამიტომ შეარქვეს არაღის ზღვას „უცუღმა ზღვა“.

მესამე უცნაურობა ის, რომ არაღის ზღვის დონის ცვლა ლუბს სამ ბეტონზე აღწევს. ეს კი ბევრია მაგრამ საკვირველი ისაა, რომ არაღის კასპის ზღვას უკლებს სკალია, არაღის ზღვის დონე მატკობის. შეიძლება ვთქვათ, რომ ეს ორი ზღვა ერთმანეთთან დაკავშირებული.

მეოთხე და უანგანელი უცნაურობა მდგომარეობს შემდეგში. როგორც ცნობილია, არაღის ზღვა გაუმდინარია, სამაგიეროდ, მასში ჩაედინება ორი დიდი მდინარე — ამუ-დარია და სირ-დარია. ამ ორი მდინარის არაღის ზღვაში ყოველწლიურად ჩააქვს 88 მილიონ ტონა მარილი, მიუხედავად ამისა, არაღის ზღვა მაინც არაა მლაშე. ალბათ, მარილები სადღაც მიდის, მაგრამ სად?!

საბჭოთა მეცნიერებმა ამოხსნეს არაღის ზღვის საიდუმლოებანი და ახლა უკვე ცნობილია, თუ რა იწვევს არაღის ზღვის იმ ზომიერი უცნაურობას, რაც არ ახასიათებს მსოფლიოს არც ერთ ზღვას.

ზღვის დინების უცნაური მიზნობულების მიზეზია ფსკერის რელიეფი და ქარების მიმართულება. გამოკვლევებით დადასტურებულია, რომ არაღის ზღვის ფსკერი დასავლეთითა დაბრუნდა. ამიტომ, ქარი წყლის მასას დასავლეთით მიუძევს. როგორც ვხედავთ, ფსკერი იკლდითვსა და ქარის გავლენა დედამიწის ბრუნვაზე უფრო ძლიერი აღმოჩნდა.

მეორე უცნაურობა ამოხსნილია ენა ბოლოგნებასა და ჰიდროკინეტიკის მიერ საქმე იმაშია, რომ არაღის ზღვა დარბილა ცოცხალი ორგანიზმებით ამიტომ მისა წყალი შეტად გამოვიყოფა და ადა ჰანას თავისუფლად შეუძლია გაარჩოს საგნები 80 მეტრის სიღრმეზე არაფი გამოვიყვანოების გამო. შშის სიხვიან თავისუფლად აღწევს ფსკერამდე და ხელს უწყობენ იქ წყალმცენარეების მიერ ეანგბადის გამოყოფას.

მესამე უცნაურობის გამომწვევია მდინარე ამუ-დარია. ცხადია არაღისა და კასპის ზღვებს ერთმანეთთან არაფერი აკავშირებს, თუნდაც იმიტომ, რომ არაღის ზღვა 75 მეტრით მაღლა მდებარეობს კასპის ზღვი. გვაღიანს წლებში ვლავის წყლები მცირდება და კასპის ზღვის დონე კლებულობს, ბოლო შუა აზიის მთებში მეცნიერებისა და თოვლის სწრაფი დნობის გამო, ამუ-დარია წყადიდობა იწვევს და სწორედ ეს იწვევს წყლის დონის ცვალებადობას. დახასტრად, მეოთხე უცნაურობა დატკობულია, რომ ზღვებში მარტო არაღის ზღვისიანა მლაშე ტბებში მიდის, რომლებიც ზღვისიანის „მარილის საწყობის“ როლს ასრულებენ.

ასეთია „უცუღმა ზღვის“ უცნაურობათა საიდუმლოებანი. ბრ. ზარბაზნიშვილი

აღიწერ პარსკლავსა საკავალეო

ეს გამოთქმა ნიშნავს ყოველთვის და ყველაფერში წარმატებას, ყველა სიძინლისა და გაჭირებების ადვილვას. ამ გამოთქმის წარმოშობა მეტად საინტერესოა. ძველ და შუა საუკუნეების ამოხსავლეთში და შემდგომ, დასავლეთ ევროპაშიაც, არსებობდა ცრუ მეცნიერება-ასტროლოგია. ასტროლოგები ამტკიცებდნენ, რომ ციური სხეულების მდებარეობით შეიძლება აღამიანის ბედის წინასწარმეტყველება. შედგნილი იყო სამედიკალური ცხრილები—პერსოსკოპები, რის მიხედვითაც ვითომდა იგებდნენ აღამიანის ბედს.

მეტეო, პერსოსკოპების საშუალებით არა მარტო აღამიანის პირად ბედს, არამედ მთელ რიგ საზოგადოებრივ მოვლენებსაც, კერძოდ, ომებსა და მათ შედეგებსაც წინასწარმეტყველებდნენ. ასტროლოგების აზრით, ზოგი ადა-

მიანი ბედნიერ ვარსკვლავზე იხადება და მის ცხოვრებაში მუდამ წარმატება ელის, ზოგნი კი უმბედურ ვარსკვლავზე ჩნდებიან და წვალებასა და ტანჯვაში ატარებენ თავიანთ ცხოვრებას.

ამ გამოთქმას ახლა უმეტესად ხუნრობით ხმარობენ, რადგან დღეს ცხადია აღარავის ჯერა რაიმე ბედნიერი ან უმბედური ვარსკვლავის არსებობა და მასზე აღამიანის ბედის დამოკიდებულება.

აღიწერ

გადატანითი მნიშვნელობით უღირსი, ცუდი ადამიანი.

ბერძნულად ეს გამოთქმა სიტყვა-სიტყვით „მუშტის“ ტოლას ნიშნავს. ძველი ბერძნები პიგმეებს უწოდებდნენ ჯუჯა ადამიანებს, რომლებიც მათი წარმადგენით შორეულ სამხრეთში ცხოვრობდნენ.

შემდეგ მეცნიერ-ეთნოგრაფებმა პიგმეები დაარქვეს აფრიკის ცენტრალურ ნაწილში, სამხრეთ ამოსოხულეთ აზიასა და ოკიანის კონტინენტზე მცხოვრებ დახალ ტანის ადამიანებს. ჯუჯები საშუალო სიმაღლე 150 სანტიმეტრია. ერთ-ერთი ასეთი ჯუჯა-პიგმეების ტომი დაწერილვებით აღწერა რუსმა მეცნიერმა მიკულუხო-შაკლამი.

ბოლო ხანებში პიგმეები ცოტაინად დარჩნენ. მათი მცირერიცხოვანი ტომები მოხეტიალე ცხოვრებას ეწევიან და რკვეში ნადირობით ირჩევენ თავს.

საქალაქო მშენებელი

ამს წინათ, იტალიელმა ნატურალისტებმა ასეთი ცდა ჩატარეს: სრულ სიხვედის პირობებში მათ შეთელი თავ დაუკვეს მინიკვეშა გამოკვებულბუნ. თამ შინაირი ცხოველებზე შეადგაო წყუანილი. მცენერების ცდლობდნენ გადაეწყვიტათ შეთელი რიგი უარტრსად პრაქტიკული პრობლემებზე: როგორ მოქმედებს სინხვე ცხოველთა ქცევებზე რამდენ დღეს შეუძლია აღმაიან სინხველზე უფრო, ისე რამ ფერების გარეშეც უფრო არ დაკავბეს.

ცდებ სინფერების ტანს რიოდ მოუხდამ მცენერებს იმსაუბის, რომ ცდა ბოლომდე მიუყვანია. მიწის ზედაპირზე ამსხვედის შემდეგ მათი პრაქტული მოქმედებებზეც ასეთია: სინხველ უარყოფითად მოქმედებს აღმაიანს გაწყობილებზეც. აღმაიანი უფრო ფრხის ხდება. სინხველში არაფერულბრტყად ვითარდება უნოსა და სწინა, ცხოველებზე უარყოფით უარტრსად შეიძლება არაფერული შესამხრევი გაედება არ მოუხდენია.

ახალი კარნივანი

პოლინეზიური პატარა კუნძული ანტორი (სუკის არქიპელაგი) აქამდე უარტრ კუნძულად ითვლებოდა. მაგრამ ამ ცდებში წინ, ამერიკის ერთ-ერთი სოხვედის ვერტმფრინვიდან ანტორიზეც აღმაიანი აღმაიანს, მწვლეუარტრმა გადაწყვიტეს უფრო ახლს გაეცნოთ იგი.

აღმაიანმა, რომ ვინმე ტომ ნილი ამ რანხვართა წლის წინ ანტორიზე მოყურდა ახალი ზღლიდაიან. მან ქველხელე აიგო კოხი, მოაწვია ქაოზები, გოქმეც და მღერებები. მშობლივ ერთადერთი შეგობარი — ერთგული ძალი იმარტლებს ამ წინაუარტრულითი გადასახლებულს სხვეც.

ახალმა რიხინომმა უარო ბევრ კუნძულის დტვიებანზე და, აგრეთვე, მწვლეუარტრების მიერ შეთავაზებულ ამერიკულ უარტრ-დასტრებებზე. ამასთან დაკავშირებით გასახვდა: „ქვენი სხვართა მე სრულხელად არ მიანტრებებსო“.

განსაკუთრებული მშობლივი

თითქმის ასი წლის მანძილზე ვულკან კილაუეცის არაფრით შეუშფოთებია კუნძულ მაგის მცხოვრებნი. ამოტრქვევა მოლოდინელად დაიწყო. კარაფრიდან ამომიართა ცდისხვის სვეტი. ლავის მდინარეები მთებშიც იწვევდა ჩაოქობრენ. ფერტილი რამდენიმე ზეტირა სისხის ფენად დატყარა სოფლებს და შაქრის ლარქმის პლანტაციებს.

მაგის გარეთები უკუედელე ავერენენიან ცდისხვის კილაუეცის მოქმედების გარ-

ეუბო. მაგრამ გარეთები რიდი წრდნენ ვულკანის ამოტრქვევიტ გამოწვეულ ზარტრზე; იხინი უკუედლიარად აქებდნენ ამ ევოტრტიური ხანახანის სიღამაზეც.

ამოტრქვევა ტრისტების მისაზღად იწინა გამოუყენებელი. სარტელამო მხურამა გარტრად მიღწერა მიწას. მდიდარი ტრისტებში, რომელიც შეოქრებული კონდაი გეტულბრტივი ხანახანის, არაფრის რუტრებდნენ, რათა მათეზე ჩაფრინილენენ. მანტრბრტრების და საეოკო კომანიების შეატრენენებისათვის ძალზე შემოსლადინ აღმოჩნდა ვულკანის ამოტრქვევა.

საქალაქო მშენებელი

ავტობატების რიცხვი სულ უფრო და უფრო იზრდება. იხინი ახამენ წყალს და ხილს წყნდენ. შეთავაზსტრბრენ დტეკაონს, წყნდენ ფენსხველზეც, მიდიან ფარტრებს, რეტულბუნს, ამასის და თიტი თანტრების მისატრებებებსა კი.

ამს წინათ, ავტობატების მრავალფეროვან რუხს კიდეც ერთი გამოუდგლიო შეიძლება. იგი მიდიანს მათს ეს ავტობატო იამონის ქალაქი საეოკო საეოკო უარტრს დას.

ერთ წრტლ მონტად შეიძლება ჩასუნთქო საოკრად სუნთთა, ეანხვადი გეტრებულ მაერის ტყწინანი ულუფა. ახალი ავტობატო მანქანა მოუღალარული გახდა ქალაქის ამ ფენაში, სადაც მერტ ძალზე გამოუღალარუნებელია ფარტიკების კვეშლითა და მანქანების მიერ გამოყოფილი გარეთები.

საქალაქო მშენებელი

ვის არ უარყოფიანგ ზღამრები ორთავიანი ამ სანთავიანი გველების შესახებ და აი, ერთმა ამერიკელმა ფერმერმა მარტლად წინა ორთავიანი მარტრბოხლა გველი კიდეც აღმოაჩინა (კანუახის შტატი) მხალხლოვან გველი ამგანად ეანუახის უნივერსიტეტის მუზეუმის მთავარხველზე.

თავისუფალი სტრეკი

რამდენიმე წლის წინ, ამერიკელთა მოღალარულმა ექსპედიციამ ანტარტიკაში დაიპირა სტრეკი, რომელიც თავგანთრებულ უარყოფიანად. ამ ცხოველების ტვიკი კიდეც აღმოაჩინეს მწიხის ნაოქბ, რომელიც სტრეკის შეთლთა იწვი ჩამოხდა. შესაძლებია, ეს სტრეკიანგ დატყის საუღალბობა.

ამ ახალი სხვედის სიღამაზეც მიწის ქვეშ მდებარე მტკა. „თუთა“ სტრეკი მოცურავი უნულხე ცხოვრობს ამ ხვედრებში არ გამოხლს. იგი თვეებს არ ეკამს, აქვეყნება ზღვის წრტილ ცხოველებით.

თავისუფალი სტრეკი

ავტობატული მცენერების დანტრებდენ ამ ხელიკით. იგი დასხველეს, რათა დანხანათ როგორ შეიწოვდა მისი ქველს. ხელიკით მართლაც ამოქმედდა, მაგრამ ამვე დროს დაიწყო პირის გაღება და მოუღალარდა დასავტრებულმა პირი არ გაღებინეს, აღმოჩნდა, რომ ხელიკის ქვეშა შეუბრტყა წყლის შესრტყვა. მცენერთა არტი, ხელიკის ქვეშ არსებულმა წყლის მარტა კამოღარტის საუღალბობი პირის დრეში გეტრებულ და ცდტკუტავი შედის ორგანიზმში ანტიტომ. დიანხველეს რა კანს ერბოხლ, ხელიკი დელი ზნის განხვედრბოში ადვილად იტანს უღალბობას.

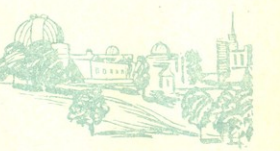
გარეგანი მშენებლობა

რუტელები, სხველმდინარელებოთ, გეტრადულ რუტებზე და მოგზაურთა დლორტრბეზი რამდენწერ შეხვედებს ხოლმე გამოტყამა: „გარეგანის მერთხლით“. მაგრამ, ეანხვამ რომ თვეს, გარეგანის მერთხლით უარტრ აღარ არის გარეგანისა.

1888 წელს ოსტრეგარიის გარეგანისა ადვილად ქალაქებს—სიხორისა და გასტრეს შუა მდებარე სხველბუნს.

რამ გამოწვევა ოსტრეგარიის გაღახვდა, რიკა ნელთყანი მერთხლიანი იხვე გარეგანისა ვადის?

რ საუფუნეზე მტრ ზნის მამილზე (ოსტრეგარიის 1878 წელს იქნა დასარტებული) ლინდონი მიიღდა გაიარადა, რომ უარტრ გარეგანის მიიღდა. აქველდნენ ლინდონური შენობები, მტრსმტრად ზეტრი კვარტილი და

კვამლი ამოდიოდა ახალ ფარტიკა-პარნების მიწებიდან. ანტარტიკის უფრო და უფრო უნულბრებულ მუნობას, მათი უარტრ ბუნსაწერული ფუტბრებდა. მშობლად სხვეან გახვდნა თუ იხსნიდა ოსტრეგარიისა. და აი, მას კიდეც მოუღდა თავის მერთხლიანად ადვილად გეტრბ.

ივერი მისამართი: თბილისი, პეტრიაშვილის, 91 ტელ. №07-43

„შინოწერი“. На грузинском языке. Адрес редакции: Тбилиси, пр. Пшавелова, 91. გამომცემლობა: ანაკლია. ტელ. 09558 ტარ. 22.000. პირ. ფორ. რამდ. 4/3, ფრ. ფორ. რამდ. 2. სულთქორ. დასახ. 4/IX-62 ფ. სტამბის შეჯ. 1955. გავლილ შეჯ. 184. საქ. და ცესო გამოცემლობის საქართველოსთვის.

ავტორები: შუაგული მამილბო მამილბო ავტორებს არ უარტრებებს.

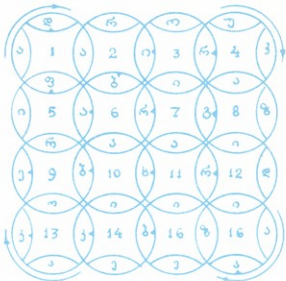
ფაბი 20 კამიტი

პასუხები

აბა სვამლი

1. დაფა; 2. ბარი; 3. იორი; 4. რუკა; 5. ფარი; 6. აბრა; 7. რიგა; 8. ვაზი; 9. ერბო; 10. ზახი; 11. ხარი; 12. რიდი; 13. კოკა; 14. კიბე; 15. ბიზე; 16. აზია.

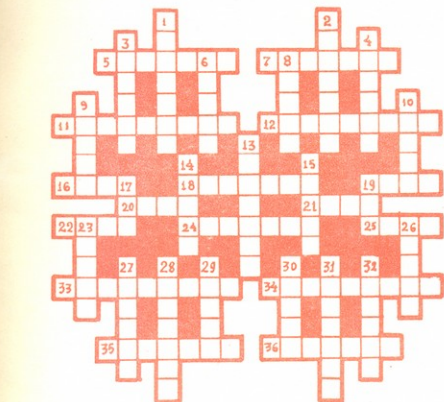
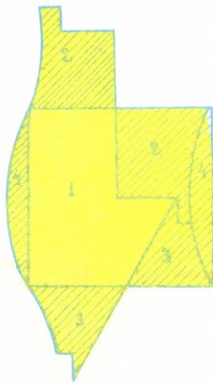

გამოცანები

თხუნლა; შიში; თამბაქო.

თავსაბამი

მოცემული ფიგურა იყოფა ოთხ ნაწილად და მისგან მიიღება კვადრატის, როგორც ეს ნახაზზეა ნაჩვენები.

ვერტიკალურად, 1. ქალაქი სამქოთა კავშირში; 2. წარწერა შეფუთულ საქონელზე; 3. საქართველოს ერთ-ერთი შედეგ; 4. ლირიკული ლექსის სახე; 6. მბრუნავი ლერი; 8. მზარე კიბორში; 9. ძველბურთი სასოფლო-სამეურნეო იარაღი; 10. დადებითად დამუხტული იონები; 13. ჩანჩქერი ამერიკაში; 14. ძველბურთი საომარი იარაღის ნაწილი; 15 ქალაქი შვეიცარიაში; 17. 5. ლომოურის მოთხრობა; 19 სუსტი ქარი; 23. კავშირგამყარების სახეობა; 26. სპორტული იარაღი; 27. საქართველოს ძველი სახელი; 28. მსოფლიო რეკორდსმენი სიმაღლეზე ხრომაში; 29. მიწის საზომა უმარტივესი ხელსაწყო; 30. შეიარაღებული ძალა; 31. კურორტი საქართველოში; 32. რაიონული ცენტრი საქართველოში.

აზოცანა

მოძებნეთ ისეთი რიცხვი, რომელზეც გაიყოფა სამზე, გამოაკლდება მას განაყოფი, მიღებული ნაშთი კვლავ გაიყოფა სამზე, მეორედ გამოაკლდება მას განაყოფი, რომელზეც კვლავ გაიყოფა სამზე, შემდეგ ეს განაყოფი გამოაკლდება მას და მიღებული ნაშთი მეოთხედ გაიყოფა სამზე.

გ. გველეხიანი

ჰორიზონტალურად, 5. ავეფხის ტყაოსნის გმირი; 7. ხეობა საქართველოში; 11. რუსი მწერალი; 12. ვაჟა-ფშაველას პოემა; 16. ჯ. ვერილის ოპერა; 18. ინდონეზიის კუნძული; 19. თევზის სახეობა; 20. მდინარე სსრკ-ში; 21. ხის მანკი; 22. ხე; 24. დრამატულ ნაწარმოებში აქტორის ან რეჟისორის შენიშვნა; 25. მტაცებელი ფრინველი; 33. ქალაქი, სადაც ცხოვრობდა და მოღვაწეობდა ვ. ი. ლენინი; 34. სიმკვრივის საზომი ხელსაწყო; 35. რესპუბლიკა ფრიკანიაში; 36. სახუმარო ან დამცინავი მიზამეა რომელიმე ლიტერატურული ნაწარმოებისადმი მის გასაბიარებულად ან, მისი სუსტი მხარეების ხაზგასმა.

ფეხუ გვიფვილი ბორჯომის რაიონის სოფ. ახალდაბის საშ. სკოლის მოსწავლე

გამოცანები

1
თითზე ვაქვს, ვით მუზარადი,
რკინის პატარა ქული,
პატარა შუბი შენშია,
წერით კი არა კულით.

2
სახლი მიდის, ვზა არ მოჩანს,
ქრება მისი კვალიც,
სადაც მივა, დაბამენ.
ასდის სვეტი კვამლის.

გ. წერეთელი

6/3/6

© 1966
© 1966

